Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 284 | Łódź, Czwartek, 11 grudnia 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כא כסלו תרצ"א | № 284

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

צווייטע זיצונג פון סיים

געוועהלט 5 וויצע-מארשאלקעס צווישען זיי 3 פון „בעבע", איינער פון נ. ד. און איינער פון דער פויערן-פעראייניגונג.— סענסאציאנעלער רעגולאמין-פראיעקט פון „בעבע".— אריינגעטראגען פארשלאגען וועגען בריסק און וועגען בעפרייען די ארעסטירטע דעפוטאטען.— יודישע „קאלא" אריינגעטראגען א פארשלאג אפ-צושאפען די צארישע בעגרענצונגען.— צום ראוט ביים מלוכה-פרעזידענט איז די אפאזיציע נישט געקומען

דירה-געלד וועט דאך געהעכערט ווערען

סיים-מארשאלעק קאנפערירט מיט די קלוב-פארשטעהער

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט). היינט פארמיטאָג האָט דער ניי־גע־וועהלטער סיים־מאַרשאַלעק שוויטאַלסקי קאָנפע־רירט מיט די אָנפיהרער פון די סיים־קלובען. דער סיים־מאַרשאַלעק האָט זיך געוואָלט בעקענען מיט די פערלאנגען און וואונשען פון די קלובען און ס׳איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען אויסוועהלען וויצע־מאַרשאַלקעס פון סיים.

פון יודישען קאלא

אין ביים סיים־מאַרשאַלעק געווען דעפ. ראָזמאַ־רין. וועלכער האָט ערקלערט דעם מארשאלעק שווי־טאַלסקי, אַז אין הסכם מיט דעם איצטיגען סיים־רעגולאַמין האָט דאָס יודישע „קאָלאָ" נישט קיין מעגליכקייט צו האָבען איהרע פאָרשטעהער אין די קאָמיסיעס וואָס האָלט שטאַרק בעציוולהט די יו־דישע בעפעלקערונג. דעפ. ראָזמאַרין האָט דעריבער געבעטען דעם סיים־מאַרשאַלעק צו געפינען אַנ׳אויס וועג פון דער לאגע.

דער סיים־מאַרשאַלעק האָט געענטפערט, אַז ער האָט פערשטענדניש פאַר די יודישע וואונשען, און וועט עפּעס אין דעם ענין טון. אין צוזאַמענ־האַנג מיט די דאָזיגע ערקלערונגען האָט דאָס יודי־שע „קאָלאָ" שוין אַריינגעטראָגען אַנ׳ענטשפּרע־כענדען פאָרשלאַג, ווי מען שמועסט וועט די „בע־בע" געבען די יודען פאָרשטעהער אין 3 קאָמיסיעס.

די פאָרשטעהער פון די אוקראַינער האָבען ער־קלערט, אַז זיי וועלען נישט אָנטיילנעהמען אין די וואַהלען פון סיים־פּרעזידיום.

דעפ. רוג פון וויזוואָלעניע האָט ערקלערט, אַז אַלע דריי פויערים־קלובען אין סיים האָבען זיך פער־אייניגט און זיי שטעלען אַרויס אַלס וויצע־מאַרשאַ־לעק דעם דעפ. יאַן דאָמבסקי.

פעראייניגט אלע 3 פויערים-קלובען

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש) די לאַנגע בעמי־הונגען פון די אָנפיהרער פון די פויערים־ריכטונגען וועגען שאַפען אויפ׳ן פאָרום פון פאַרלאַמענט אַ גע־מיינזאַמען קלוב, זענען היינט גינסטיג פערענדיגט געוואָרען.

„וויזוואָלעניע" וועלכע האָט געהאַט די גרעס־טע פאָרבעהאַלטען וועגען אַזאַ בשותּפותדיגע פאַר־לאַמענטאַרישע רעפּרעזענטאַנץ האָט בעשלאָסען צו־צוטרעטען צום פּראָיעקטירטען פאָלקס־קלוב, פּיאַסט און די „סטראָנניצטוואָ כלאָפּסקיע" האָבען אויך דערצו מסכים געווען.

אַלס פאָרזיצענדער פון פעראייניגטען קלוב איז אויסגעוועהלט געוואָרען דעפ. רוג פון „וויזוואָלע־ניע", אַלס וויצע־פּרעזעסען מאָדעיטשיק („פּיאַסט") און פּיאַלקאָווסקי (פויערים־ריכטונג).

די זיצונג פון סיים

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). 4 אַ זייגער מיט 15 מינוט עפענט דער סיים־מאַרשאַלעק די צווייטע זיצונג פון סיים, וועלכע האָט שוין נישט אַרויסגערופען די פעראינ־טערעסירונג וואָס די ערשטע, נאָכמעהר צוליב דעם, ווייל ס׳איז בעוואוסט געוואָרען, אַז די דרינגענדע פאָרשלאַגען פון דער אָפּאָזיציע וועגען בריסק יועלען היינט נישט בעטראַכט ווערען, דער דעפּוטאַטען־קאָמפּלעט איז געווע זאויפ׳ן אָרט, ווייל ווי מען שמועסט, וועט מען אַראָפּרעכענען פון די דיעטעס די דעפּוטאַטען וועלכע וועלען פערפעהלען צו קו־מען אויף די זיצונגען.

נאָכדעם, ווי דער מאַרשאַלעק עפענט די זי־צונג, ערקלערט ער, אַז ר׳האָט געגעבען אורלויב עטליכע קראַנקע דעפּוטאַטען, צווישען זיי דעם דע־פּוטאַט דאַשינסקי אויף אַ וואָך צייט און דעם דע־פּוטאַט ליבערמאַן אויף אַ חודש.

נאָך דעם גיבען אָפּ די שבועה די קאָמוניס־טישע דעפּוטאַטען, וועלכע מ׳האָט נעכטען אַרויס־געפיהרט פון סיים־זאַל.

דער מארשאלעק ערקלערט אז ס׳איז אַריינגע־טראָגע געוואָרען אין סיים דער בודזשעט אויף 1931-32 און אַ פאָרשלאַג פון „בעבע" צו שטע־לען אויף דער סאָג־אָרדנונג די פראַגע וועגען ענ־דערען דעם סיים־רעגולאַמין.

דעפּ. סטראָנסקי (נ.ד.) און פּוזשאַק (פ.פ.ס.) טרעטען אַרויס געגען שטעלען דעם ענין רעגולאַמין אויף דער טאָג - אָרדנונג, ווייל לויט זיין מיינונג איז דאָס נישט קיין רעגולאַמין־ענדערונג, נאָר אַנ׳ענדערונג פון דער קאָנסטיטוציע. נאָך אַ קורצער רעדע פון דעפּ. יענדזשעיעוויטש (ב.ב.) ווערט דער פאָרשלאַג אָנגענומען און איבערגעשיקט אין דער רעגולאַמין־קאָמיסיע, בתנאי אז די קאָמי־סיע זאָל אין פערלויף פון 3 טעג דעם ענין ער־לעדיגען. דער מאַרשאַלעק ערקלערט, אַז די זיצונג וועט פאָרקומען דאָנערשטאָג 11 אַ זייגער אינדער־פריה. דער אוקר.־דעפּוטאַט זאַכאַריעוויטש בעט נישט אַזוי צו איילען מיט דער זיצונג, כדי די קלענערע קלובען זאָלען זיך קענען בלאָקירען און שיקען זיי־ערע פאָרשטעהער צו דער זיצונג. דער מאַרשאַלעק ענטפערט, אַז די זיצונג וועט דאָך פאָרקומען 11 אַ זייגער אינדערפריה.

דאַן איז מען צוגעטרעטען

צו וועהלען 5 וויצע-מארשאַלקעס.

ס׳זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 378 שטימען, פון זיי 348 גילטיגע. ס׳זענען אויסגעוועהלט געוואָרען געוו. מיניסטער צאַר „בעבע", 231 שטימען, דעפּ. יאַן פּילסודסקי „בעבע", 231 שטימען; דעפּ. פּאָ־לאַקעוויטש „בעבע" 230 שטימען, דעפּ. ושעט־ווערטינסקי „נ.ד." 112 שטימען און דעפּ. דאָמב־סקי (פויערים־ריכטונג) 111 שטימען. די פ.פ.ס. האָ־בען אָפּגעגעבען ווייסע צעטלען.

צום סוף זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען פאָר־שלאַגען: פון די ענדעקעס, וועגען בעשטראָפען די שולדיגע אין אַריינזעצען די געוועזענע דעפּ־טאַטען אין מיליטערישע תפיסות און די בעהאנד־לונג בנוגע זיי. פון „צענטראָלעוו" וועגען בעפרייען פון תפיסה די געוועזענע און ניי־אויסגעוועהלטע דעפּוטאַטען, און פון יודישען „קאָלאָ" וועגען אָפּ־שאַפען די צאַרישע בעגרענצונגען. די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען האַלב אַכט אין אָוונד. די נאָהענטסטע זיצונג קומט פאָר דאָנערשטאָג, 11 אַ זייגער אינדערפריה.

וואָס זאָגט דער נייער רעגולאַמין?

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). היינט איז בעקאַנט געוואָרען דער אינהאַלט פון סיים־רעגולאַמין וואָס איז אַריינגע־טראַגען געוואָרען דורך „בעבע".

אין די ערשטע צוויי פּונקטען, ווערט גערעדט וועגען דעם, אַז דער סיים־מאַרשאַלעק קען אַוועק־נעהמען דעם מאַנדאַט ביי א דעפּוטאַט. דאַן שיקט די הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע אַ פאָרטרעטער אויף דעם דעפּוטאַטס אָרט. דער פּונקט 16 זאָגט, אַז מ׳קען נישט דערלאָזען צו קיין אַלגעמיינער דיסקוסיע ווע־גען געזעץ־פּראָיעקטען.

פאָרשלאַגען און אינטערפּעלאַציעס מוזען האָ־בען דרייסיג אונטערשריפטען, אַנשטאָט פופצעהן ווי ביז איצט.

אין פּונקט 33 רעדט זיך, וועגען דעם, אַז דער סיים־מאַרשאַלעק האָט דאָס רעכט אויסצושטרייכען פון סיים־סטענאָגראַם דאָס וואָס ער וועט געפינען פאַר נויטיג.

דער פּונקט 84 זאָגט, אַז נאָכ׳ן פונאַנדערלאָזען די סעסיעס פון סיים ווערען נישט אויסגעצאַהלט קיין דעפּוטאַטען־דיעטעס.

שוין בעשטימט די פאָר־זיצערס פון די קאָמיסיעס

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש). נאָך דער זיצונג פון סיים איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון ב.ב.־קלוב. ס׳זענען בעשטימט געוואָרען די פאָרזיצערס אין די סיים־קאָמיסיעס. אין דער בודזשעט־קאָמיסיע וועט זיין פאָרזיצער דעפּ. בירקאַ, פינאַנץ־קאָמיסיע פּראָפעסאָר קזשיזשאַנאָווסקי, רעגולאַמין קאָמיסיע — וויצע־מאַרשאַלעק צאַר, קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע פּראָפּ. מאַקאָווסקי, יורידישע קאָמיסיע — וויצע־מאַרשאַלעק יאַן פּילסודסקי, בילדונגס־קאָמיסיע — דעפּוטאַטין יאַוואָרסקאַ, אַדמיניסטראַציע — וויצע־מאַרשאַלעק פּאָלאַקעוויטש.

נאָהענטסטע ארבייט פון יודישען „קאלא"

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש) אין די נאָהענט־סטע טעג זאָל דאָס יודישע „קאָלאָ" אַריינטראָגען אין סיים פאָרשלאַגען און אינטערפּעלאַציעס וועגען די פערפאָלגונגען פון דער ליסטע 17, וועגען אַר־בייט פאַר יודען אין די מלוכה׳שע אינסטיטוציעס, וועגען זונטאָג־רוה און וועגען פערלייכטערן די שטייער־לאַסט.

ראוט ביים מלוכה-פרעזידענט

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש). היינט אין די אָוונד־שעה׳ן האָט דער מלוכה־פּרעזידענט איינגע־אָרדענט אַ ראַוט לכבוד דעם סיים און סענאַט. די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער אָפּאָזיציע סיי פון רעכטס און סיי פון לינקס האָבען דעמאָנ־סטראַטיוו נישט אָנטיילגענומען אין ראַוט.

די מארשאלקעס איז בעלוועדער

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). די נייע־געוועהלטע מארשאלקעס פון סיים און סענאַט ד״ר שוויטאַלסקי און מאַרש. ראַטש־קעוויטש זענען היינט געווען מיט אַ בעזוך אין בעל־וועדער ביים מאַרשאַל פּילסודסקי.

דירה-געלד וועט דאך געהעכערט ווערען

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) היינט האָט זיך ווידער פערשפּרייט די ידיעה, און ווי מען פערזיכערט, אַ גאָר ריכ־טיגע, אַז אין אָנהויב יאַנואַר וועט שוין דערשיינען דער דעקרעט וועגען העכערען דאָס דירה־געלד.

פערבאטן צו דעמאנסטרירן אין בערלין

אליץ צוליב דעם רעמארק-פילם

בערלין, 10. (טו) דער פּאָליציי־פּרעזידענט האָט פּובליצירט אַ פעראָרדנונג, אַז צוליב די פערשידענע פאָרפאַלען בעת די דעמאָנסטראַציעס געגען דעם רעמאַרק־פילם („אויפ׳ן מערב־פראָנט קיין נייעס") זענען פון היינט פערווערט אַלערליי דע־מאָנסטראַציעס אין בערלין.

בערלין, 10 (טו) היינט איז דער פילם „אויפ׳ן מערב־פראָנט איז נישט קיין נייעס" אָפּי־ציעל דעמאָנסטרירט געוואָרען פאַר דער פילם־צענזור, ביי דער אויפפיהרונג זענען געווען אַלע מיניסטאָרען ווי אויך די מיטגלידער פון דער פרייסישער רעגירונג, כדי אַליין אַרויסצוטראָגען אַנ׳אורטייל וועגען דעם בילד.

שאליאפין האט אנגעקלאגט סאוועט-רוסלאנד

וועגען ענטשעדיגונג פון 2 מיליאן פראנק

פּאַריז, 10, (טו) אין פּאַריזער געריכט האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון בעריהמטען רו־סישען זינגער שאַליאַפּין געגען דער סאָוועטישער מלוכה וועגען ענטשעדיגונג פון 2 מיליאָן פראַנק, דער ענין שטעלט זיך פאַר אַזוי: שאַליאַפּין האָט איבערגעשיקט צו מאַקסים גאָרקי זיין טאָגבוך אָפּ־דורכצוקוקען. פּלוצלונג האָט זיך אין אַ סאָוועטי־שען פערלאַג בעוויזען געדרוקט שאַליאַפּינס טאָג־בוך פון דעמזעלבען מאַנוסקריפּט. דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג.

יודען! אונטערשטיצט די קינדער-היים און שבת-קוך „בית לחם" ביים הילפס-פעראיין

קויפט אלע די היינטיגע אפצייכנונגען!

דער נייער מלוכה=בודזשעט שוין אריינגעטראגען געווארען אין סיים

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). נעכטען אין אָוונט האָט די רעגירונג אַריינגעטראָגען אין סיים דעם פּרעלימינאַר־בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1931־32. דאָס בודזשעט־בוך ענטהאלט 384 זייטען. די אויסגאַבען בעטרעפען לויט'ן בודזשעט די סומע פון 2 מיליאַרד 872,894,927 זלאָטי. די הכנסה 2,890,516,904. דער עודף בעטרעפט 17.621.000 זלאָטיס.

דאָס בודזשעט־געזעץ זעהט פאָר די עפנונג פון חודש־קרעדיטען דורכ'ן פינאַנץ־מיניסטער. אויב די קאַסע־זאַפּאַסען וועלען זיין העכער ווי 300 מיליאָן וועט דער פינאַנץ־מיניסטער קענען עפענען קרעדיטען אויף לענגער אָבער נישט מעהר ווי 3 חדשים. דאָס געזעץ זעהט פאָר אַ צולאַגע פאַר די בעאַמטע אין דער הויך פון 15 פּראָצענט. די אויסגאַבע אויף יודישע רעליגיעזע בעדערפענישען איז געבליבען דיזעלבע, דאָס הייסט 242 טויזענד זל.

גענעראַל=פּראָקוראָר אין א"י בענטוויטש

זאָל רעזיגנירען פון זיין אַמט

ירושלים, 10 (טעלעגראַפיש) דער גענעראַל־פּראָקוראָר פון דער א"י־רעגירונג נאָרמאַן בענטוויטש, וועלכער ווייַלט איצט אויף אורלויב אין לאָנדאָן האָט זיך געווענדעט צום אויבער־קאָמיסאַר אין א"י וועגען פערלענגערען איהם דעם אורלויב.

אין די פּאָליטישע קרייזען בעטראַכט מען דעם דאָזיגען שריט אַלס רעזיגנאַציע. אָבער דער קאָלאָניאַל־אַמט איז געגען דער רעזיגנאַציע, ווייל ער וויל, אַז בענטוויטש זאָל פערבלייבען אויף זיין אַמט ביז נאָך די וואַהלען צום לעגיסלאַטיווען ראַט אין א"י וועלכע דאַרפען בקרוב פאָרקומען.

זונטאַג־רוה איז חיפה'ער פּאָרט

נייע פעראָרדנונג פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראַפיש) „דבר" רעדט אַרום די נייע פעראָרדנונג פון דער א"י־רעגירונג וואָס פערבאָט די בוי־אַרבייטען אום זונטאַג ביים חיפה פּאָרט, אפילו פאַר די אַרבייטער, וואָס רוהען אום שבת. די צייטונג האַלט, אַז דאָס איז אַ ברוטאַלער אַטענטאַט מצד דער א"י אַדמיניסטראַציע געגען דער יודישער אַרבייטערשאַפט. די אַדמיניסטראַציע טרעט מיט די פיס די יודישע רעליגיע און דאָס יודענטום.

אַלע יודישע טעאַטערס אין ניו־יאָרק געשלאָסען

צוליב לוין=רעדוקציע פון פּערזאָנאַל

ניו־יאָרק, 10 (טעלעגראַפיש) אַלע 9 יודישע טעאַטערן אין ניו־יאָרק זענען געשלאָסען געוואָרען. די דירעקציעס האָבען פאָרגעשלאָגען צו רעדוצירען די לוינען. די אַרטיסטען זענען דערויף איינגעגאַנגען אָבער די מוזיקער און דער טעכנישער פּערזאָנאַל האָבען נישט איינגעשטימט און די טעאַטערס זענען געשלאָסען געוואָרען.

געשאָסען אויף א מיניסטער

אין פּאַרלאַמענט

קאָפּענהאַגען, 10 (סו) היינט האָט דער פּאַרלאַמענט בעטראַכט די פראַגע פון נייעם סאָציאַל־געזעץ. דער מיניסטער פאַר סאָציאַלע פערזיכערונגען שטיינקע האָט מאָטיווירט דעם פאָרשלאָג פון דער רעגירונג. פּלוצלינג האָט זיך דערהערט אַ'אויסגעשריי „אין נאָמען פון די אַרבייטסלאָזע" און באַלד דערויף האָט אימיצער געשאָסען אויפ'ן מיניסטער. די קויל האָט נישט געטראָפען. דער אַנפאַלער איז אַרעסטירט געוואָרען.

לאַוואַל נישט געשאַפען די פראַנצויזישע רעגירונג

פּאַריז, 10 (סו) דער פּרעמיער לאַוואַל האָט זיך אָפּגעזאָגט צו שאַפען די נייע פראַנצויזישע רעגירונג.

„וואָס האָבען יודען צו טון אין רייכסטאַג"

שרייען די היטלער־לייט אין דייטשען פּאַרלאַמענט

בערלין, 10 (סו) ביי דער בעהאַנדלונג פון רעפאָרם פון קרימינאַל־קאָדעקס אין רייכסטאַג האָט גענומען אַ וואָרט דער קאָמוניסט ד"ר לעווענטאַל. די היטלער־לייט האָבען איהם בעגעגענט מיט אויסגעשרייען „יודען־יונגע", „ס'שטינקט מיט קנאָבעל" א.א.וו. דער פּרעזידענט לעבע האָט ביי איינעם פון די היטלער־לייט צוגענומען דאָס וואָרט. ווען שפּעטער האָט גענומען אַ וואָרט דער סאָציאַל־דעמאָ ראָט דעפּוטאַט ראָזענפעלד האָבען די היטלער־לייט פערלאָזען דעם זאַל מיט אויסגעשרייען: „וואָס האָט דער יוד צו טון אין רייכסטאַג.

די וואַהלען צו אסיפת הנבחרים

זענען אָפּגעלעגט געוואָרען אויפ'ן 15 יאַנואַר

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראַפיש) דער ועד לאומי האָט בעשלאָסען די וואַהלען צו דער אסיפת הנבחרים וועלכע זענען געווען בעשטימט אויפ'ן 15 דעצעמבער אָפּצולעגען אויפ'ן 15 יאַנואַר.

די עולי פולניה האָבען בעשלאָסען בעת די וואַהלען קיין אייגענע ליסטע נישט אַרויסצושטעלען נאָר צו שטימען אויף דער ליסטע פון די רעוויזיאָניסטען.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98
נעמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוונד
ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען

Dr. med.

H. Krauskopf

אַקושעריע־ און פרויען־קראַנקהייטען
זגיערזשער 16, טעל. 113-47
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

בעקאַנטמאַכונג פאַר צייטונגס־פערקויפער

יעדען מאָנטאַג אָוונד פון 6 ביז 7 אַ זייגער ווער עס האָט וואָס פאַרע פּרעטענזיע, קאָן קומען מעלדען דער פערוואַלטונג.

א האַרציגען פאַהרט געזונד און אַ גליקליכע רייזע ווינשען מיר אונזער ליבער טאָכטער און שוועסטער
ליוטשאַ פּשעביצאַ
מיט איהר טעכטערל העלוטאַ
צו זייער אָפּפאָהרען קיין פּאַריז.
ישראל וואָלף, רבקה,
מאַניאַ, פּאַלאַ, טעמער
און פייגאַ ווילטשעק.

קאַנסום

ביי דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור"
54 ראָקיטשינער 54
עמפּפעהלט אייגענע סחורות, זאָווי פון אַנדערע ערשטקלאַסיגע פאַבריקען
צו געבויגע פאַבריקס־פרייזען
רעשטלעך, סעקונדא, בראַקען, באַרכאַנען, פלאַנעלקעס און אַנדערע ווידזעווער סחורות
דאַמען־וועש
מענער־וועש
וואָלענע דאַמען־סחורות
וואָלענע מענער־סחורות
זיידען־וואַרען גרויס אויסוו.
וועלוועטען
שטרימף fil d'Ecosse און זיידענע
שקאַרפּעטען
הענדשקעס
שיך
באַטען און קאַלאָשען
זעמטליכע גאַלאַנטעריע־וואַרען
מענער־אַנציגער
מענער־פּאַלטען
וואָלענע טיכלעך
קאָלאָניאַל־וואַרען
דערנעהרונגס־וואַרען

דאס קויפען פערפליכטעט נישט

מיר בעטען די ג' קונדשאַפט צו בעזוכען אונזער נייע־ערעפענטען, דעם רייך־פערזעהענעם קאַנסום
ראָקיטשינער 54, צופאָהר מיט די טראַמווייען 10 און 16

„אַרבייטער=ווינקעל" פּאָלודניאָווא 20

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 11־טען דעצ., פּינקטליך 8 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון „אַרבייטער־ווינקעל" פּאָלודניאָווא 20

אַ אַרבייטער=פערזאַמלונג

אויף וועלכער דער חשוב'ער גאַסט, דער בעוואוסטער פּובליציסט פון אַמעריקאַ

ח' הלל ראָגאָף

וועט אָפּגעבען אַ גרוס פון דער

יודישער אַרבייטער־בעוועגונג אין אַמעריקאַ.

קאַלאָשען און באַטען

פון דער פירמע Schweikert און Pepege אין אַ גרויסען אויסוואַהל צו ביליגע פרייזען צו בעקומען ביי

BERGER i FLATTAU נאָוואָמיעסקאַ 3

דער פערקויף הויבט זיך אָן פון 5 פאַר אָן נור אין הויף.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל־אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין־קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אָן פון 1—12 און פון 4—7 אָוונד.

אַ בוכבינדער

קען זיך שוין מעלדען אין דער דרוקעריי
פּיעטריקאָווער 35

אַן ערשטקלאַסיגע שניידערין

וועלכע בעזיצט אַ שעהן לאָקאַל אין צענטרום שטאָדט
זוכט אַ שותפ'טע מיט עפּעס געלד
גע־וואָונשען זאָל זיין בעקאַנט אין שניידער־פאַך צו פיהרען אַ זעלבסטשטענדיגע פּראַקטיק און אַ גאַנגבאַר געשעפט. אָפערטען אָפּצוגעבען אין אַדמ. פון דער צייטונג פאַר „P. R."

בית הכנסת „אהל יעקב"

בשף שבת חגיגי

בעד הנוער ותלמידי בתי הספר
ביום ו' עש"ק, פ' וישב (12/12) תערך

קבלת־שבת חגיגית

התפלות ע"י הש"ץ והמקהלה בשירה ובזמרה
בין קבלת השבת ותפלת ערבית ישא נאום
הרב ר' יעקב גוטקובסקי על הנושא:
„קדושת השבת והלאומיות"
הנוער ותלמידי בהס"פ מתבקשים לבוא.
התחלת התפלה בחצי הרביעית.

מאשין=מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע
ווי אויך מצה=מעהל, אייער=פערפעל
און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם
מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט־בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער
איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע
נ. ווײַנבערג
38 פּיעטריקאָווער 38 :־: טעל 143-82 :־:

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

שבת, דעם 13־טען, 11 פריה קומט פאָר נאָך אַיין

קאָנצערט פון יודישען וואָרט

אויסגעפיהרט דורך דעם קינסטלער־דריילינג
דוד הערמאַן, דער בעוואוסטער רעזשיסער און אינסצעניזאַטאָר
יוסף קאַמיען, הויפּט־אַרטיסט פון דער „ווילנער טרופּע"
דינה קעניג, אַרטיסטקע פון דער „ווילנער טרופּע".

אין פּראָגראַם:
די נאַרדענע קייט פון י. ל. פּרץ — דוד הערמאַן
מיט'ן שטראָם פון שלום אש
שלום עליכם, משה נאַדיר, דער טונקעלער א. שנ. שקלאָוויטשען — יוסף קאַמיען
פאָלקס־לידער, געזונגען דורך דינה קעניג.

בילעטען פון 50 גר. ביז 2 גילדען שוין צו בעקומען בײַ דער פילהאַרמאָניע־קאַסע

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 72 יאָהר אונזער אונפערגעסליכער

נ. ע. יוסף איגער

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, ד. 11. דעצ. 1930, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז, פּולנאָצנאַ 14, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פריינדין און מיטאַרבייטערין פרל. סאַלאַ שוויענטאָסקאַ צוליב'ן טויט פון איהר אונפערגעסליכער מוטער

נ. ע. חוה

זיי געטרייסט! די מיטאַרבייטערינס פון דער פּראַצאָווניע בערמאַן.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 11 דעצעמבער 1930

די קראפט פון סיים און רעגירונג

דער פוילישער פארלאמענט האט איבערגענומען זיינע פונקציעס די הויפט־אויפגאבע פון סיים וועט זיין, לויט דער ווענדונג פון מלוכה־פרעזידענט, די ענדערונג פון דער קאנסטיטוציע.

צי וועט דער פערטער סיים ערפילען די דאזיגע אויפגאבע? די ווענדונג פון מלוכה־פרעזידענט רעדט וועגען א „רעפרעזענטאנץ און א בעדייטענד געענדערטען צוזאמענשטעל". אבער דער צוזאמענשטעל איז נישט אויף אזוי פיל געענדערט געווארען, אז די רעגירונגס־פארטיי זאל בעזיצען א קוואליפיצירטע מעהרהייט פון צוויי דריטעל שטימען. אויב אלזא מ'זאל זיך שטעלען אויפ'ן שטאנדפונקט פון דער רעגירונג, אז די וויכטיגסטע און אקטועלסטע פראגע פון דער פוילישער אינערליכער פאליטיק איז די ענדערונג פון דער קאנסטיטוציע, דאן האט אויך דער איצטיגער סיים נישט די דערצו נויטיגע מעהרהייט שטימען. די לאגע איז אויף אזוי פיל געבליבען נישט געענדערט, אז ביים קאנקרעטען און פאזיטיווען פראיעקט פון רעווידירען די קאנסטיטוציע האלטען מיר דערווייל אויך ווייטער נישט, און פון דער אנדערער זייט, האט די רעגירונג נישט קיין מעהרהייט פאר'ן עווענטועלען פראיעקט, וואס זאל זיין אנאלאגיש צום אמאליגען פראיעקט פון ב.ב.־קלוב.

דערפון איז געדרונגען, אז אויף א לעגאלען וועג קאן מען די קאנסטיטוציע ענדערען נאר אין אזא מאס און אין אזא גייסט, וואס זאל ענטשפרעכען דער מעהרהייט פון דער געזעלשאפט. גענויער: די רעגירונג וועט אויפ'ן פארלאמענטארישען וועג קאנען ענדערען די קאנסטיטוציע, נאר ביים תנאי, אז די פונדאמענטאלע פרינציפען פון דער אלטער קאנסטיטוציע, ד. ה. די פארלאמענטארישע דעמאקראטיע וועלען איינגעהאלטען ווערען. עס וועט זיך געפינען אין סיים א מעהרהייט אפילו פאר א בעדייטענדער פערשטארקונג פון דער אויספיהרונגס־מאכט, אויף וויפיל עס וועט גלייכצייטיג בעהאלטען ווערען די פולע געזעצגעבערישע מאכט פון פארלאמענט און דאס נישט־פערמינערטע רעכט צו קאנטראלירען די רעגירונג, אויף אנ'אנדערע ענדערונג פון דער איצטיגער קאנסטיטוציע וועט אויך דער איצטיגער סיים נישט איינגעהן. דעריבער זענען ביי דער גאנצער קראפט פון דער רעגירונג די אויסזיכטען פון סיים נישט קלאר.

אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען אלע אנדערע מלוכה־פראגען, פאר וועלכע ס'איז גענוג א געוועהנליכע מעהרהייט, שטעלט מיט זיך דער נייער סיים נישט פאר קיין שום פראבלעמען. צום ערשטען מאל בעזיצט דער פוילישער פארלאמענט א קאנסאלידירטע מעהרהייט, וועלכע איז גרייט צו געהן נאך דער רעגירונג פון מארשאל פילסודסקי אהן קיין שום בעווארענישען און בעדינגונגען, אויב אין סאנאציע־לאגער זענען פערהאן געוויסע געזעלשאפטליכע, אדער אפילו אידעאלאגישע חלוקי־דעות, פערשווינדען זיי אינגאנצען אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען מארשאל פילסודסקי, וועלכער האלט מיט א פעסטער האנד דעם רודער פון דער רעגירונג אין פוילען.

ס'איז פיל מאל אנגעוויזען געווארען, אז די פעראנטווארטליכקייט פון דער רעגירונג איז הונדערטפאכיג געשטיגען א דאנק דעם, וואס זי האט געקריגען א מעהרהייט אין פארלאמענט. די רעגירונג וועט מעהר נישט קאנען ארויפווארפען די פעראנטווארטליכקייט אויפ'ן סיים. נישט דער איצטיגער סיים וועט קאנטראלירען די רעגירונג, נאר גיכער וועט די רעגירונג קאנטראלירען דעם סיים.

אבער נישט קוקענדיג אויף דער קראפט, וועלכע די רעגירונג רעפרעזענטירט און אויף דער מעהרהייט אין פארלאמענט, וועט דאך די פראגע וועגען אינערליכער פאציפיקאציע בלייבען אנ'אפענע וואונד פון דער פוילישער פאליטיק. ס'איז שווער צו פערמאכען די אויגען אויף דער ווירקליכקייט. די אלזייטיגע און געזונדע ענטוויקלונג פון דער מלוכה וועט נישט מעגליך זיין, ביי א צושטאנד פון אונאויפהערליכען אינערליכען קריג.

נ. ד.

—=][:O:][=—

יודען לאזען זיך נישט טעראריזירען

טשערנאוויצער יודען פערטרייבען קוזיסטישע כוליגאנעם

טשערנאוויץ, (יט"א) א גרופע קוזיסטען האבען זיך געלאזט איבער עטליכע יודישע קווארטאלען, וואס געפינען זיך אין דער פעריפעריע פון טשערנאוויץ און אנגעהויבען אטאקירען יודען. עטליכע יודען האבען געשטעלט א ווידערשטאנד. די צעווילדעוועטע קוזיסטען האבען דאן ארויסגעצויגען מעסערס. גראד איז אונטערגעקומען א גרופע יודישע טרעגערס און אנגעגריפען די כוליגאנעס. די קוזיסטישע „העלדען" זענען שטארק צושלאגען געווארען. ערשט ווען די קוזיסטען האבען געזעהען, אז די יודען פערטיידיגען זיך ענערגיש, זענען זיי זיך צולאפען.

וואס דער אלטער סיים האט פערנאכלעסיגט

צי וועט דער נייער סיים זיך לאזען צונעהמען דאס קאנטראל-רעכט?

שטימען פון דער פוילישער פרעסע

„גאזעטא פאלסקא" פערנעהמט זיך ווייטער מיט דער קריטיק פון די ביז־איצטיגע סיימען:

„עס ברענגט נישט קיין כבוד די סיימען, — שרייבט דער ארגאן פון דער סאנאציע, — נישט די איצטיגע קאנסטיטוציע, וועלכע אלע פערטיידיגען, ווייל איהרע הויפט־פרינציפען זענען צוגעפאסט צו די פאליטישע פארטייען, אבער קיינער האט נישט די דרייסטקייט זיך צו דערקענען צו איהר פאטערשאפט, נישט דאס צווייטע גרונד־געזעץ, וואס ענטהאלט דעם סטאטוט פאר שלעזיען, נישט דאס געזעץ וועגען אגראר־רעפארם, וואס ווערט אהן אויפהער נאוועליזירט און איז נישט רעאל שוין אין די ערשטע הנחות, נישט א רייהע אנדערע, מעהר אדער ווייניגער וויכטיגע געזעצגעבערישע אויפטוען פון סיים. וויפיל מאל זענען מיר עס געוועזען עדות ווי געזעצען זענען נאוועליזירט געווארען שוין אין די נאהענטסטע וואכען און אפילו טעג, וואס דאס בעווייזט, אז זיי זענען אנגענומען געווארען אהן א טיפערער איבערלעגונג און דורכטראכטונג מצד די געזעצגעבער... צי זאל מען דערמאהנען וועגען דער טויטער פארשריפט פון דער קאנסטיטוציע, וועלכע האט פערפליכטעט דעם סיים אין משך פון א יאהר צייט צו ברענגען אין א הסכם מיט דער קאנסטיטוציע די געזעצען, וועלכע זענען איהר סותר? צי זאל מען רעדען וועגען פערנאכלעסיגען אזעלכע „קלייניגקייטען", ווי בילדונג און ערציהונג, יוסטיץ, זעלבסטפערוואלטונג און א לאנגער רייהע אנדערע ענינים?...

די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא" קאמענטירט די רעדע פון נייעם סיים־מארשאלעק, ד"ר שוויטאלסקי, וועלכער האט געזאגט, אז דער סיים וועט מוזען ארבייטען אין שטרענגסטען איינקלאנג מיט דער רעגירונג.

„ווי אזוי — פרעגט דאס ענדעקישע בלאט אין אנ'ארטיקעל „דער שטומער סיים" — דארף מען קאנקרעט פערשטעהן דאס דאזיגע פראגראם? נישט אנדערש, ווי אלס ליקווידאציע פון דער אייגענשאפט פון סיים אלס קאנטראלירענדע מאכט. ס'איז א קלארע זאך, אז אויף דער טאג־ארדנונג, וואס וועט דיקטירט ווערען דעם סיים דורך דער רעגירונג, וועלען זיך נישט געפינען די ענינים, ביי וועלכע די רעגירונג וואלט זיך געקאנט געפינען אין דער ראלע פון א בעשולדיגטען, אפילו ווען די בעשולדיגונג זאל נאך דער דעבאטע ווערען אפגעווארפען. אין הסכם מיט דעם פרינציפ וועט קיין שום פארשלאג פון א דעפוטאט, וואס געפעהלט נישט דער רעגירונג, נישט דערווארטען זיך בעשפראכט צו ווערען דורכ'ן סיים...

אבער, פיהרט אויס, די צייטונג: „צי וועט ה' שוויטאלסקין געלונגען אריינצופיהרען אין לעבען דאס פראגראם פון א שטומען סיים. די פראגע בלייבט אפען. די אפאזיציע בעזיצט גענוג כוחות און מיטלען, כדי נישט צו דערלויבען ביי זיך צוצונעהמען דאס ווארט. אויך די עפענטליכע מיינונג מחוץ דעם סיים וועט האבען עפעס צו זאגען אין דעם ענין. דער שטומער סיים מוז רעדען און וועט רעדען נישט נאר דאס, וואס ה' שוויטאלסקי וועט האלטען פאר פאסיג אין הסכם מיט דער רעגירונג. דער סיים, גענוי גערעדט, זיין מינאריטעט, וועט נישט ערלויבען, מ'זאל ביי איהם צונעהמען דאס רעכט פון קאנטראל".

דער נייער פאליטישער מארד אין פאריז

די ערמארדונג פון גרוזינישען טוער ראמישווילי

אין מיטען העלען טאג איז אין פאריז אויף פלאץ ד'איטאלי אויסגעפיהרט געווארען א פאליטישער אטענטאט. עס איז דער'הרג'עט געווארען א בעקאנטער גרוזינישער פאליטישער טוער, דער געוועזענער אמבאסאדאר פון גרוזיען אין פאריז — ראמישווילי.

פלאס ד'איטאלי איז געווען פול מיט אנ'ארבייטער־עולם. פון אנ'אויטא וואס האט זיך אפגעשטעלט נעבען דער מערי פון 3 [illegible]אנדיסטאן איז אראפגעגאנגען דער געוועזענער גרוזינישער אמבאסאדאר ראמישווילי. ער האט געוואלט געהן אויף א פערזאמלונג פון גרוזינישע סאציאל־דעמאקראטען, פלוצלונג איז צו איהם צוגעגאנגען אנ'אומבעקאנטער פערשוין און זאגענדיג צו ראמישווילי א פאר ווערטער — ארויסגעכאפט א רעוואלווער אנגעהויבען שיסען.

ראמישווילי איז געפאלען מיט א דורכגעשאסענער הארץ. ער איז געבליבען טויט. דער מערדער האט געפרובט אנטלויפען, ער איז אבער געכאפט געווארען דורך איינגע פערבייגעהער און פאליציי־אגענטען, מיט גרויס מיה האט מען איהם ארויסגעשלעפט פון די הענד פון דעם אויפגערעגטען המון, וואס האט איהם געוואלט לינטשען און אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט, דא האט ער ערקלערט, אז ער הייסט טשאגוקוואדזע, 35 יאהר אלט זיין אדרעס איז, 20 רי דע מולען דע בער, געהאנדעלט האט ער אויס פאליטישע און פערזענליכע טעמים.

דער קערפער פון דעם ערמארדעטען ראמישווילי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל פי טיע.

בעת'ן פערהער האט דער מערדער געגעבען פאלגענדע ערקלערונג:

„איך בין א גרוזינער, מיין נאמען איז טשאגוקוואדזע, 35 יאהר אלט, איך האב זיך געוואלט נוקם זיין אין ראמישווילי אויס פערזענליכע טעמים. איך לעב אין פראנקרייך שוין זייט פיל יאהר און האב דא תמיד געפונען ארבייט. אמאל אין א פאבריק אין ביאנקיר און שפעטער אין אנ'אנדער פאבריק אין אדענקור. איך האב געהערט צו א גרוזינישער סאציאליסטישער ארגאניזאציע אונטערן פארזיץ פון ה' פאשקראזי. אמאל איז ראמישווילי געקומען בעזוכען די פאבריק, וואו איך האב געארבייט און האט מיך געמאכט ענטזאגען פון מיין ארבייט, צוליב א נישטיגער סיבה. פון דעמאלט אן האב איך נישט געהאט קיין מזל און בין געווען אהן ארבייט. איך האב בעשלאסען נוקם צו זיין זיך און בארגענדיג ביי א חבר 200 פראנק צו קויפען דעם רעוואלווער, האב איך אפגעווארט ראמישווילי אויף פלאס ד'איטאלי, וואוהין ער פלעגט קומען יעדען זונטאג. היינט האב איך אויסגעפיהרט [illegible] פלאן. איך בין זיכער, אז ראמישווילי איז געווען אנ'אגענט פון דער סאוויעטישער „טשעקא".

* * *

ראמישווילי איז געווען 50 יאהר אלט. ער האט איבערגעלאזט א פרוי. ראמישווילי איז אנ'אלטער סאציאליסטישער טוער, בעקאנט נאך אין אמאליגען רוסלאנד. אין פאריז האט ער פערטרעטען גרוזיען זייט 1921, זייענדיג א שארפער געגנער פון די באלשעוויקעס, וואס האבען פערכאפט זיין פאטערלאנד.

דער מארד האט אין די רוסישע קרייזען געמאכט א שטארקען רושם.

דער געלעהרטער רעכענט זיך נישט מיט קיין עטיקעטע

פראפ. איינשטיין אויפ'ן וועג קיין אמעריקא

לאנדאן, (יט"א) דער ספעציעלער יט"א־קארעספאנדענט דעפעשירט פון שיף „בעלגענלאנד" פאלגענדע איינצעלהייטען וועגען פערלויף פון פראפ. איינשטיינס רייזע קיין אמעריקא: פראפ. איינשטיין היט נישט אפ די פארשריפטען פון דער עטיקעטע און זעצט זיך צום טיש אין א ברוינעם אויבער־ראק. אווענד־צייט, ווען אלע פאסאזשירען זענען פערזאמעלט אין דאנסינג, איז פראפ. איינשטיין צוזאמען מיט זיין אסיסטענט ד"ר מייער פערטיפט אין אבסערווירען די שטערענס. בעת די אבסערוואציעס פיהרט פראפ. איינשטיין מיט זיין אסיסטענט א לעבהאפטען געשפרעך, וואס איז גאנץ אונפערשטענדליך פאר נישט איינגעווייהטע, ווייל ער איז דורכגעפלאכטען מיט מאטעמאטישע טערמינען און פארמולעס.

בערלין, (יט"א) די הויפט־פערוואלטונג פון „צענטראל־פעראיין פון דייטשע בירגער פון יודישען גלויבען" האט אנגענומען א רעזאלוציע, וואס לויטעט: אז פראפ. איינשטיין נוצט אויס זיין וועלט רוהם פאר ציוניסטישער פראפאגאנדע, אלס בעווייז קען דינען ד ילעצטע לאנדאנער רעדע פון פראפ. איינשטיין, וואס איז טראנסמיטירט געווארען דורך ראדיא איבער דער גאנצער וועלט. די יודען, וועלכע האלטען זיך פאר אנגעהעריגע צו דער דייטשער נאציאנאליטעט פראטעסטירען געגען דעם יודישען נאציאנאליזם, וואס ווערט [illegible] דורך פראפ. איינשטיין און שטעלען פעסט, אז זיי סאלידאריזירען זיך נישט מיט זיין שטעלונג.

טומעל אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די ליגעס געגען אנטיסעמיטיזם

צוליב א סקאנדאליעזע בעשלוס וועגען שלום אש

פאריז, 20 (ספ. טעל.) נעכטען האט זיך אנגעהויבען דער קאנגרעס פון דער ליגע צו קעמפען געגען אנטיסעמיטיזם. ביז 250 דעלעגאטען פון די פערשידענע סעקציעס פון דער „ליגע" געפינען זיך אין זאל. עס זענען אויך געקומען דעלעגאטען פון אלזשיר, ליאן נאנסי, ליל אין אנדערע שטעדט. פון ליל איז צווישען די דעלעגאטען פון דער „ליגע" געווען דער דארטיגער גראן ראבין ה' פאליאקאו. עס איז אויך אנוועזענד די ליטונג פון דער ארמענישער סעקציע ביי דער ליגע.

דער פיהרער פון דער ליגע געגען אנטיסעמיטיזם, דער יודיש־פראנצויזישער שרייבער ה' בערנארד לעקאש עפענט דעם קאנגרעס און גיט איבער אין אלגעמיינע שטריכען די איצטיגע לאגע פון די יודען אין דער וועלט. בערנארד לעקאש שטעלט זיך ברייטער אפ אויף דער גרויסער אנטיסעמיטישער כוואליע אין דייטשלאנד און אין די מזרח־אייראפעאישע לענדער.

בערנארד לעקאש רעדט שארף געגען די ווילדע רומענישע פאגראמען.

מען טרעט צו וועהלען א פרעזידיום פון 15 פערזאן.

ה' ברוין גיט איבער דעם אלגעמיינעם פינאנציעלען בעריכט.

א פארשטעהער פון דער עקזעקוטיווע פון דער „ליגע" לייענט פאר דעם אלגעמיינעם בעריכט פון דער „ליגע" אין בעריכט ווערט איבערגעגעבען די גאנצע ארבייט פון דער „ליגע" געגען אנטיסעמיטיזם. די פערשידענע פראטעסט־מיטינגען, פראפאגאנדע־אווענדען, אויפקלערונגס־ארבייט און אינטערווענצען, וועלכע די „ליגע" האט דורכגעפיהרט. דא קומט צו א שארפען אינצידענט.

אין בעריכט ווערט צווישען אנדערען איבערגעגעבען, אז דער גרויסער יודישער דיכטער שלום אש איז דורך דעם עקציאנס קאמיטעט אויסגעשלאסען געווארען דורך דער ליגע פונ'ם פעטראנאזש קאמיטעט. דאס איז געשעהען זיינער צייט, ווען שלום אש האט פראטעסטירט געגען א מיטינג, וואס איז איינגעארדענט געווארען געגען פוילען צוליב די געשעהענישען אין לעמבערג.

נאכ'ן איבערליינען דעם בעשלוס נעהמט א ווארט נ. פראנק, וועלכער פראטעסטירט געגען אויסשליסען שלום אש'ן פון עהרען־קאמיטעט. נ. פראנק לייגט פאר, אז דער קאנגרעס זאל רעווידירען דעם בעשלוס פון קאמיטעט. נ. פראנק, גיט צו, אז אויב דער סקאנדאליעזער בעשלוס וועט נישט רעווידירט ווערען, וועט ער זיין געצוואונגען אוועקצולעגען זיין מאנדאט אלס דעלעגאט.

עס ענטשטעהט א טומעל. בערנארד לעקאש אינטערווענירט. דער בעשלוס ווערט נישט איבערגעגעבען דעם קאנגרעס צו רעווידירט ווערען. נ. פראנק פערלאזט דאן אלס פראטעסט זיין ארט צווישען די דעלעגאטען.

Dr. Z. Rakowski

ספ. פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קרא קה.

9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע וגטרושעל 17 פון 10—11 און פון 2—5.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאָנערשטאָג 11 כא כסלו תרצ"א

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.15
זון-אונטערגאַנג 3.31

פייערליכע ענטהילונג פון קאשטשושקי-דענקמאל

(מ) די פייערליכע ענטהילונג פונ׳ם קאָשטשושקאָ-דענקמאל וועט פאָרקומען זונטאָג, דעם 14-טען דעצעמבער 1 אַ זייגער בייטאָג נאָכ׳ן אָפּשפּילען דעם נאַציאָנאַלען הימן וועט האַלטען אַ רעדע אַ פאָרשטעהער פון דער שטאָט-פערוואַלטונג און ס׳וועט ענטהילט ווערען דער דענקמאָל.
דער מלוכה-פּרעזידענט וועט נישט קומען צו פאָהרען, איהם וועט פערטרעטען אויף דער פייערונג דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט. צום פּלאַטאָ ביים דענקמאָל וועלען צוגעלאָזט ווערען נאָר פאָרשטעהער פון דער מאַכט און פון דעלעגאַציעס. וואָס וועלען האָבען איינלאַדונגען. אויפ׳ן פּלאַץ וועלען אויסגעשטעלט ווערען מיליטער אָפּטיילונגען און שילער פון די שולען. די אָרדנונג וועט אָפּגעהיט ווערען דורך פּאָליציי און פייערלעשער. די ראָד-בעוועגונג אויפ׳ן פרייהייטס-פּלאַץ וועט פון 11 אַ זייגער אינדערפריה אָפּגעשטעלט ווערען.
דעלעגאַציעס וואָס ווילען אָנטיילנעהמען אין דער פייערונג קענען נאָך היינט און מאָרגען ווענען דעם מיטטיילען אין דער פּרעזידיאַל-אָפּטיילונג פון מאַגיסטראַט.

מיניסטארען זאלען משפיע זיין

רעזאָלוציע פון טעקסטיל-דעלעגאטען אין „פראצא"

(2) אין די אַרבייטער-קרייזען האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אונצופרידענהייט, וואָס אַ רייה פאַבריקען שטעלען אָפּ די אַרבייט פאַר די תגאות ביז אָנהויב יאַנואַר. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אין „פּראַצאַ" פאָרגעקומען אַ דעלעגאַטען - פערזאַמלונג פון די טעקסטיל-אַרבייטער, צו וועלכער ס׳איז אויך פערבעטען געוואָרען דער נ. פּ. ר.-דעפּ. וואַשקעוויטש.
הער רעפערענט האָט אָנגעוויזען, אַז מיט׳ן דאַ-זיגען מיטעל ווילען די אינדוסטריעלער צווינגען די רעגירונג מאַכען פאַר זיי געוויסע שטייער-הנחות. דער ביישפּיל פון שייבלער און גראָהמאַן און גייער האָט געפונען נאָכפאָלגער צווישען אַ רייהע אַנדערע אינדוסטריעלער, וועלכע רעדוצירען איצט די אַרבייטער.
די פערזאַמעלטע האָבען אויפגעפּאָדערט דעם דעפּ. וואַשקעוויטש צו אינטערווענירען פאַר זייערט וועגען ביי דער רעגירונג, כדי זי זאָל משפיע זיין די פאַבריקאַנטען.
ווי מ׳גיט איצט איבער זאָל דעפּ. וואַשקעוויטש זיך האָבען פערשטענדיגט מיט די מיניסטאָרען פון אַרבייט- און פינאַנץ- און זיי זאָלען האָבען אַרויסגערופען קיין וואַרשאַ פאָרשטעהער פון די לאָדזער אינדוסטריעלער, כדי מיט זיי צו אונטער-האַנדלען וועגען דעם דאָזיגען ענין.

באנקראטען און רעגולאציעס

טעגליכע כראָניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע פלאַמענבוים פּיטריקאָווער 56 איז ער-קלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט פון 28. אָקטאָ-בער אָן. פלאַמענבוים איז בעשטימט געוואָרען אונ-טער פּאָליציי-אויפזיכט.
* * *
אין דעצעמבער 1929 איז ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט די פירמע „ב. בלומענפעלד און קאָמפּ." און די באַנקראָטירטע זענען בעשטימט געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט. דעם 14. נאָ-וועמבער ה. י. איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די קרעדיטאָרען און די באַנקראָטירטע האָבען פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען 15 פּראָצ. פון די חובות אין 3 האַלב-יעהריגע ראַטעס. די קרעדיטאָ-רען האָבען דעם פאָרשלאַג אָנגענומען.
דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.
* * *
אַלפרעד ווירוויך איז אין יאַנואַר ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט און איז בעשטימט געוואָ-רען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט. אויף דער פערזאַמ-לונג פון די קרעדיטאָרען, וואָס איז פאָרגעקומען אין נאָוועמבער האָט ווירוויך פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען 10 פּראָצ. פון די חובות, צאָהלבאַר אין 3 חדשים. אַזוי ווי ס׳איז נישט געווען די נויטיגע מעהרהייט פאַר דעם פאָרשלאָג איז דעם 22-שטען נאָוועמבער פאָרגעקומען אַ צווייטע פערזאַמלונג. די קרעדיטאָרען האָבען דעם פאָרשלאַג אָנגענומען.
דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט

שטורמישע פראטעסט-פערזאמלונג פון קאלאניאל-הענדלער

אין קאָלאָניאַל- הענדלער - פעראיין, ציגעלגאַס 15 איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג.
די פערזאַמלונג עפענט דער פּרעזעס ווו. אולינאָווער, וועלכער בעריהרט די פראַגע פון הע-כערונג פון דירה-געלד. וויצע-פּרעזעס ה. גאָטליב רעפערירט די אָנגעוועהטאָגטע ענינים פון די גרוי-סע שטייערן, וועלכע רואינירען דעם קליינהענדלער און שטעלט זיך בעזונדערס אָן אויף די 5 פּראָצ. עקזעקוציע-קאָסטען און ווייזט אויף מיט ציפערען אַז אַ חוץ די צינזען מוז דער קליינהענדלער נאָך צוצאָהלען אַ בעזונדערע שטראָף פאַר אַ קליינע פערשפּעטיגונג פון איין טאָג 5 פּראָצענט. נעה-מענדיג אין בעטראַכט דעם הערשענדען קריזיס וואָלט די שטראָף געדאַרפט סקאַסירט ווערען.
ה׳ גאָלדקאָרן רעפערירט די פראַגע פון די האַנ-דעלס-שעה׳ן און זונטאָג-רוה, וועלכע פאַלט אַמ-מערסטען צו לאַסט אויף דעם שפּייז-קרעמער, צוליב די ספּעציפישע בעדינגונגען פון דער דער-מאָהנטע בראַנזשע. ה׳ ש. זיידלער רופט די מיט-גלידער זיך פעסטער צו אָרגאַניזירען, דען ביי אַזאַ צאָהל מיטגלידער קען די בעטרעפענדע אָר-גאַניזאַציע פיל מיטווירקען צו לינדערן דעם קרי-טישען מצב פון די קאָלאָניאַל-הענדלער אויף אַלע געביטען.
עס ענטוויקעלט זיך אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע, אין וועלכע עס נעהמען אַנטייל די ה״ה: ווילהעלם יאַבלאָנסקי, פּיעטריקאָווסקי, גינסבערג, אייזען א״א
צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס :
1) ווי אַמשאַרפסטען צו פּראָטעסטירען געגען די געפּלאַנטע העכערונג פון דירה-געלד.
2) פאָדערן, אַז די האַנדעלס-קאַמער זאָל זיך ווענדען אין מיניסטעריום מיט אַ מעמאָריאַל, ווע-גען סקאַסירען די 5 פּראָצ. עקזעקוציע-קאָסטען פון דעם אַזוי אויך פעראָרימטען קליינהענדלער.
3) זיך ווענדען אין די געהעריגע אינסטאַנ-צען וועגען פערלענגערן פאַר די קאָלאָניאַל-בראַנ-זשע די האַנדעלס-צייט ביז 9 אָוונט, ווי אויך ער-לויבען צו האַנדלען זונטאָג ביז 10 פאַרמיטאָג.
4) שיקען אַ דעלעגאַציע אין דער האַנדעלס-קאַמער און ווירקען, דאָס די אַנאַליזע-קאָסטען און דעם פּראָבירונגס-אַמט פון שפּייז-אַרטיקלען זאָלען בעדייטענד פערקלענערט ווערען. ווייל אַזעלכע בעטרעפען מינימום ביי אַ שטראָף פון צעהן זל. גאַנצע 42 זלאָטיס.

וועגען פערלענגערטע שטאטישע שטייערן

(2) בשעתו האָט דאָס פינאַנץ מיניסטעריום פעראָרדענט צו נעמען פאַר פערלענגערטע שטייערן אָנדערהאַלבען פּראָצ. אנשטאָט 2. דאָן האָט דער מאַגיסטראַט אויך בעשלאָסען צו פערקלענערן דעם צינזען-פוס פאַר פערלענגערטע שטייערן. וועגן בנוגע אָקטאָבער און נאָוועמבער איז די פעראָרדנונג נישט פערלענגערט געוואָרען האָט דער מאַגיסטראַט ווי-דער אָנגעהויבען נעמען 2 פּראָצ. איצט איז דער האַלטען געוואָרען אַ נייע פעראָרדנונג פון פינאַנץ מיניסטעריום, אַז ביז ניי-יאָהר זאָל מען פאַר אַלע פערלענגערטע שטייערן נעמען אָנדערהאַלבען פּראָצ צינזען. דער מאַגיסטראַט האָט דעריבער בעשלאָסען אויך פאַר די שטאָטישע פערלענגערטע שטייערן צו נעמען אָנדערהאַלבען פּראָצ.

פערמשפט גנבים און פאסערס

אין דער נאַכט אויפ׳ן 10-טען יאַנואַר האָבען זיך אומבעקאַנטע גנבים אַריינגעריסען אין דער פאַ-בריק פון קאַראָל שטילד און ארויסגעגנבעט פון דאָרט 68 באַלען טיכלעך אויף 30 טויזענד זל.
די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז די גנבה האָבען אויסגעפיהרט הערש קאַלקעוויטש, יאַן גינטער און פנחס ליפשיץ און וואָז לייב ראָזענפעלד, מאַנדעל זאַקליקאָווסקי, פייגע גערלאַק, טעאָדאָר און אַלגאַ יאַנג האָבען ביי זיי אָפּגעקויפט די סחורות און מ׳האָט ביי זיי בעת אַ רעוויזיע געפונען די בעגנבעטע סחורות.
נעכטען זענען זיי אַלע געמשפט געוואָרען אין היגען קרייז-געריכט, יאַן גינטער איז בעפרייט געוואָ-רען. קאַלקעוויטש און טעאָדאָר יונג האָבען בעקומען צו 9 חדשים טורמע, ליפשיץ און אַלגאַ יונג צו 2 חדשים, זאַקליקאָווסקי און פייגע גערלאַק — 4 חדשים; ראָזענפעלד — 10 חדשים טורמע.

אלע ווי איינער קויפען היינט די אפצייכנונגען
לטובת דער פילאַנטראָפּישער אינסטיטוציע
„בית לחם"

פון ארבייטס-געריכט

(ב) אַנטאָני בלאַזעיטשיק האָט געאַרבייט ביי דער פירמע פאַפּורני און בעקומען 20 זל. אַ וואָך. אין אָקטאָבער איז ער קראַנק געוואָרען. ווען ער איז געקומען אין פאַבריק, האָט זיך אַרויס-געשטעלט, אַז אויף זיין אָרט איז שוין צוגענומען געוואָרען אַ צווייטער אַרבייטער. בלאַזעיטשיק האָט די פירמע אָנגעקלאָגט אין אַרבייטס-געריכט און האָט בעקומען צוגעמשפּט 385 זל. פאַר 2 וואָכען קינדיגונג. אורלויב א. אַ.ד.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטש 20
נאָר 10 גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט פון סטאַניסלאַוו סקי׳ס קונסט-טעאַטער אין מאָסקווע, פּיסקאַטאָר-טעאַטער אין בערלין
פאול בּאראטאוו
פּרעמיערע! פרייטאָג, ד. 12-טען דעצ. 9 אָוונט פּרעמיערע!
שבת, דעם 13-טען, 4 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען פון 80 גר. אָן צום 2-טען מאָל
אייקעלע מזיק
טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שייקעוויטש.—
הויפּט-ראָל „אייקעלע מזיק" — פאול באראטאוו.
שבת, דעם 13. דעצעמבער, 9 אָוונט אויפ׳ן אַלגעמיינעם פערלאַנג פון פּובליקום
הינקעמאן
טראַגעדיע אין 3 אַקטען (6 בילדער) פון ערנסט טאָלער.
הויפּט-ראָל „הינקעמאַן" - פּאול באראטאוו.
זונטאָג, דעם 14. דעצעמבער, 9 אָוונט לטובת דער הילפס-געז. „תומכי אורחים"
אייקעלע מזיק
טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שייקעוויטש. הויפּט-ראָל „אייקעלע מזיק"— פאול באראטאוו.
מאָנטאָג, ד. 15. דעצעמבער, 9 אָוונט פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גר. אָן צום לעצטען מאָל
אייקעלע מזיק
טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שייקעוויטש. הויפּט-ראָל „אייקעלע מזיק"— פאול באראטאוו.
ס׳נעהמען אנטייל פרויען : מ. ראָזען, ס. פלאָום, י. פלאָום, ס. פּאָזנאַנסקאַ. מענער: ה. בראַקאָרזש, מ. גורוויטש, י. גרינהויז, י. וויינבערג, מ. מעלמאַן, מ. פּאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פלוים. סופלאָר: מ. אייזענבערג. בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

קאנטראלע פון ארבייטסלאזע

(א) די אַרבייטסלאָזע גייסטיגע אַרבייטער דאַרפען זיך מעלדען 2 מאָל אין חודש — איין גרופּע דעם מיטוואָך נאָכ׳ן 10 און נאָכ׳ן 20-טען און די צווייטע יעדען דינסטאָג נאָכ׳ן 10 און נאָכ׳ן 20. מיטוואָך דעם 10 איז די קאָנטראָלע פאָרגעקומען און אַזוי ווי מיטוואָך נאָכ׳ן 20 פאַלט אויס אין ערב „באָזשע נאַראָדזעניע" איז דער טערמין איבערגעטראָגען געוואָרען אויפ׳ן 17 פאַר דער דינסטאָג גרופּע וועט די קאָנטראָל פאָרקומען דינסטאָג ד. 16 ה. ה.

די לאדזער אפּטעקער שליסן זיך

(ג) די לאָדזער אַפּטעקער האָבען בעשלאָסען אָפּצושטעלען די אַרבייטען פונ׳ם 15 ביז׳ן 29 ה.ה.

די לאדזער בענק

רעדוצירען די פערזאנאלען

(ג) די היגע אָפּטיילונג פון „פּאָלסקי באַנק פּשעמיסלאָווי" האָט געקינדיקט אַ וויצע-דירעקטאָר, אַ פּראָקורענט און עטליכע אָנגעשטעלטע. די לאָ-דזער אָפּטיילונג פון וואַרשאָווער האַנדעלס-באַנק האָט געקינדיגט אַ צענדליגג אָנגעשטעלטע. די וואַרשאָווער דיסקאָנטאָ-באַנק האָט געקינדיגט 20 אָנגעשטעלטע.

אונטערשטיצט
די קינדער-היים און די שבת-קיך ביים פעראיין „בית לחם", וואָס שפּייזט הונ-דערטער אָרימע קראַנקע קינדער.
קיין איין יוד טאר זיך נישט אבזאגען פון קויפען אנ׳אבצייכנונג!

מען ווארפט איין א הילצערנע הייזעל

(ב) אויף רזג נאַרוטאָוויטש און טרעמבאַצקאַ שטעהט אַ הילצערן הייזעל, אין וועלכער ס׳וואוינט אַ פאַמיליע פון עטליכע פּערזאָן, אַזוי ווי דאָס הייזעל שטערט דער בעוועגונג, האָט דער מאַגי-סטראַט בעשלאָסען דאָס הייזעל אָראָפּצוטראָגען, און פאַר דער פאַמיליע צו שאַפען אַ פּאַסיגע וואוינונג.

יוד. אַרטיסטען-פאַריין אין פּוילן דירעקטאָריאַט פון די פאַראיינ-טעאַטערן
בעפּולם. דיר. פאַר לאָדז: שמאָק-פעדער. רעזשיסער: א. בעזמאַן

לאדז. יוד. קאמער-טעאטר
בילעטען איז ווייסע זאל „מאָנטיפּעל זאַבאַדניאַ 43"
„ארט"
קינסטל. לייטער: משה בראדערזאן.

היינט, דאנערשטאג: 1 פארשטעלונג
אָנהויב 9.15 אין אָוונט
פּאָפּולערע פרייזען פון 80 גר. אָן
אויפן הימל איר׳ד
אין 2 טיילען, 14 בילדער.
נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאָס ליד פון די מייר עך 3) אויפ׳ן דאָרף, 4) שלום-בית, 5) נאָט-שמענדריק. 6) אויפ׳ן „דעפּטאָק", 7) אויפ׳ן חאָג קיין בית-לחם, 8) נאָך האַלבע נאַכט, 9) „לאַזאָפּרדאָקעס", 10) ביים סאַמאָוואַר, 11) מאַנאָלאָג, 12) הערבסט-טאַנגאָ, 13) יודישע ראַפּסאָדיע, 14) אויפ׳ן הימעל אַ יריד.
אַנסאַמבל לויט׳ן א. ב. פּ ר ו י ע ן: זיסעל-גירל, מ. דאָלסקאַ, לאָלאַ זילבערמאַן, שיינע מרים, מאַשע פּעטערמאַן, אלאַ שליפּקאָוויטש. מענער שמואליק גאָלדשטיין, שמעון דזשיגאַן, מאָטעל קאַן יעקב ריינגלאַס, ישראל שומאַכער, י. שיפּער.
טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, ל. נאָרעלמאַן, שגם גאַן, מוזיק: ה. רובין, א. בייגעלמאַן און פאָלקס-מאָטיוען! דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: י. ברוינער, טענץ איינגעשטעלט דורך אירענע פּרושיצקאַ. מוזיק-לייטער—ה. רובין, רעזשי—דזשיגאַן, שומאַכער בינע-אינספּעקטאָר—מ. קאַן, ליכט-עפעקטען—יעראָן.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון 11 — 2 בייטאָג און פון 5 אָה. שבת און יום-טובים אַ גאַנצען טאָג

אפטייקעז

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), וואי-משיצקי (נאפיורקאווסקא 27), הארטמאן (מלינארסקא 1), דאגילעצקי (פיעטריקאווער 127), פערעלמאן ציגעלגאס 64), צימער (וואולטשאנסקא 37).

הונדערטער קראנקע, ארימע קינדער

ווערען געשפייזט דורך דעם הילפס-פעראיין „בית לחם" דעריבער אונטערשטיצט די אינסטיטוציע

אוז קויפט היינט די אפצייכנונגען

פון מיליטער-געריכט

(2) צווארד נאוואק איז צוגענומען געווא-רען אין מיליטער אין אקטאבער 1924 און האט זיך געדארפט צושטעלען אין סטרי, ער איז אבער אנטלאפען קיין דייטשלאנד. אין אויגוסט היי-יאהר האט די פאליציי אין טשארנאזשיל פערהאלטען עמיס א פערדעכטיגען און נאכ'ן אויסלעגיטימירען איהם האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס איז דער דעזערטיר נאוואק, ביי וועמען מ'האט געפינען א לעגיטימאציע פון אן'אוקראינישען פעראיין.

נעכטען איז זיין פראצעס פארגעקומען אין מיליטערישען קרייז-געריכט אין לאדז. נאוואק האט זיך פערטיידיגט, אז אין דייטשלאנד איז ער אוועקגעפאהרען ווייל דארט איז לייכט געווען צו בעקומען ארבייט. דאס געריכט האט איהם פער-משפט אויף 8 חדשים טורמע.

א גנבה

(—) ביי יאן פלוטא (פיוטנא 12) וועלכער איז געקומען אויסקויפען א פאטענט אין פינאנץ-קאמער האבען גנבים ארויסגעגנב'עט א פארטפעל מיט 1000 זל. מזומן. ווען פלוטא האט בעמערקט, אז ס'פעהלט איהם זיין פארטפעל האט ער געמאכט א טומעל. ער האט באלד פערשלאסען אלע איינ-גענג, אבער דער גנב האט שוין בעוויזען נעלם צו ווערען.

פון אינוואלידען-פעראיין

דער אינוואלידען-פעראיין (גדאנסקא 57) האט בעשלאסען ארויסצוגעבען אונטערשטיצונג פאר דיינע מיטגלידער אויף חנא. פעראינטערעסירטע דארפען זיך מעלדען אין ביורא פון היינט ביז דינסטאג ד. 16 פון 9 פריה ביז 6 אוונט. די וואס ווענדען זיך נאך שטיצע דארפען צושטע-לען די ארבייטסלאזע ביכלעך פון פ.או.פ.פ. אדער אויב זיי ארבייטען פון 3 ביז 4 טאג אין וואך — דאס אברעכנונגס-ביכעל פון דער פירמע.

שטיצע וועלען בעקומען די מיטגלידער, וואס געהערען צום פעראיין וועניגסטענס א יאהר.

אנ'אויפרוף צו די יודישע אינוואלידען

דער לאדזער יודישער אינוואלידען-פעראיין מאכט בעקאנט אלע קריגס-פערוואונדעטע סיי אין רוסישער סיי אין פוילישער מלחמה און די וועלכע זענען צוליב'ן דינען אין מיליטער קראנק געווארען און ווילען אנערקענט ווערען אלס אינוואלידען אום צו געניסען פון אינוואלידען-רענטע (געלד) ווי אויך אלמנות פון געפאלענע מענער אדער עלטערן פון קריגס-פערלוירענע זוהן (אפילו פון די, וועלכע זענען אוועק אין קריג און ביז יעצט איז נאך פון זיי קיין שום ידיעה נישטא) זאלען זיך זאפארט מעלדען אין יודישען אינוואלידען-פעראיין.

פ. ס. מיר מאכען נאכאמאל אויפמערקזאם, אז דאס באלדיגע מעלדען זיך פון די אויבענ-דערמאנטע ליגט אין זייער אייגענע טובה.

פערוואלטונג

פון יודישען אינוואלידען-פעראיין.

היינט און פאלג. טעג!
גרעסטער רוסישער קלאנג-פילם
רעזשי — STRZYZEWSKI
„טראיקא"
אין די הויפט-ראלען:
OLGA CZECHOWA,
HANS SCHLETTOW
אין בילד ווארט געזונגען דאס ליד
„Hajda Trojka śnieg puszysty"...
אויפער'ן פראגראם:
רעוועלאציע-קלאנג-צוגאבען
אנהויב אין געווענליכע טעג 4 נאכמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 12 א זייגער בייט.
פאפולערע פרייזען.

KIEPURA
אין ראדיא
16 דעצעמבער 1930
שלעפ נישט אפ מיט'ן קויפען א ראדיא-אבנעמער

ארבייטער ווילען בעקומען אויסגעצאהלט אין מזומן

(—) די סינדיקען פון דער באנקראט-מאסע „וואיטשעכאוו" האבען די פאבריק אפגעגעבען אין פאכט דער ווארשאווער פירמע לודוויק קאי. נעכטען האט די פאבריק שוין אנגעהויבען צו ארבייטען און גלייך בעשעפטיגט 100 ארבייטער. בשעת, ווען די פאבריק האט זיך אפגעשטעלט האט די דירעקציע צוליב מאנגעל אין מזומן געדעקט די חובות מיט סחורה בערעכענענדיג מיט 50 פראצ. ביליגער פונ'ם נארמאלען פרייז. דאך האבען נישט אלע ארבייטער דערויף מסכים געווען. איצט זאל די באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא איבערנעה-מען די חובות און אויסצאהלען די ארבייטער אין מזומן.

דינסטמיידעל זיך פערסמט מיט גאז

בעת דער אפוועזענהייט פון איהרע בעלי-בתים

(2) די יודישע פאמיליע ר. פון נאווא-צעגעל-ניאנא 35, איז נעכטען אהיימגעקומען האבען זיי געטראפען די טיר פון זייער וואוינונג געשלאסען, ווען נאך א לאנגען קלאפען האט קיינער נישט גע-ענטפערט האט מען אויפגעריסען די טיר פון דער וואוינונג האט זיך געהערט א שטארקער ריח פון גאז, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט האט דאס דינסטמיידעל, וואס האט זיך געפינען ביי דער פאמיליע ר. אניעלא ראזשניאק בעת דער אפווע-זענהייט פון איהרע בעלי-בתים פערסמט מיט גאז. דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט דעם טויט. די סיבה פון זעלבסטמארד איז נישט בעקאנט.

4 חדשים תפיסה פאר אומפארזיכטיגקייט

(2) אין אפריל האבען צוויי ארבייטער פון דער פירמע עיטינגאן לעך און פיקינסקי געאר-בייט אין דער פאבריק ביים אויסלעגען פאסאדע-קעס. צו זייער ארבייט האבען זיי געהאט נויטיג עלעקטרישען שטראם און האבען איהם געוואלט נעהמען פונ'ם קאבעל ביים ברוגים. דארט האט זיך פיקינסקי צוגעריהרט צום דראהט און דורכ'ן שטראם דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דער דראהט נישט געווען איזאלירט און דער לייטער פון דער אפטיילונג בייניש רעדער איז דערפאר צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט. דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 4 חדשים תפיסה און אפגעלעגט דאס אויספיהרען דעם אורטייל אויף 2 יאהר.

דער'הרג'עט בעת א געלד-סכסוך

(—) אין דארף שורעניצע הינטער לאדז האט דער לאנדווירט קאטשמארעק געהאט סכסוכים מיט זיין שכן יאן שאפראנסקי. נעכטען איז קאטשמא-רעק געקומען צו שאפראנסקין און געפאדערט פון איהם געלד, דראהענדיג איהם, שאפראנסקי האט אנגעהויבען רופען הילף. אדער אימיץ איז צו איהם צוגעקומען האט קאטשמארעק איהם ז'ערלאנגט 2 מאל מיט א מעסער, שאפראנסקי איז געפאלען טויט. קאטשמארעק איז אנטלאפען. אין א פאר שעה ארום האט איהם די פאליציי פערהאלטען און איהם אריינגעזעצט אין טורמע.

מאגיסטראט וועט נישט נעהמען

קיין ספעציעלען שטייער פון סילוועסטער-פערווילונגען

(2) ווי בעקאנט נעמט דער מאגיסטראט יע-דען יאהר א 100-פראצענטיגען צושלאג פאר בילע-טען אויף סילוועסטער-פערווילונגען און פאר די משקאות, וואס ווערען דארט אין דעם אוונט פער-קויפט.

ווי ס'טיילט אונז מיט דער לייטער פון דער שטייער-אפטיילונג, לאוניק קוק, האט דער מאגיס-טראט בעשלאסען היי-יאהר נישט נעמען קיין שום צושלאגען פון די סילוועסטער-פערווילונגען. ס'וועט גענומען ווערען דער נארמאלער שטייער פון פער-ווילונגען.

—:o:—

פאליטישע ארעסטען

(2) אין צוזאמענהאנג מיט דער ערעפנונג פון סיים האט די קאמוניסטישע יוגענד זיך בע-מיהט אין עטליכע ערטער איינצוארדנען דעמאנ-סטראציעס אבער פאליציי האט זיי געשטערט. אויף קאנטנא 19 ביי דער פאבריק פון אלארט האבען זיי געפרובט איינארדנען א מיטינג, נישט קוקענדיג אויף די שטערונגען פון דער פאליציי. די פאליציי האט פערהאלטען יוזעף דראשצינסקי, סטא-ניסלאוו ווילטשינסקי און זיגמונט קאסקא. שפעטער האט זי פערהאלטען אויך יוזעף מארכווינסקי. אלע זענען נאך דער ערשטער אויספארשונג אפגעשיקט געווארען אין טורמע.

פאסט-קעסטלעך איז צוג לאדז — הערבי

(ב) אויף דער נייער באהן-ליניע לאדז, זדונ-סקא וואליא — הערבי האבען איצט אנגעהויבען קורסירען נייע פאסט-וואגאנען. פון איצט אן וועט מען אין די ספעציעלע פאסט-קעסטלעך קענען אין די צוגען 5811 און 1411 וואס געהען צווישען לאדז און הערבי קענען אריינווארפען דריגענדע קארעספאנדענץ.

דער'הרג'עט אונטער א וואגען

(2) יוזעף יאך פון דארף יופטראוו איז געפאה-רען אהיים פון יאריד אין טושין זייענדיג אביסעל בגילופין האט ער זיך געלאזט ווישטשיגעס מיט אנ-דערע און האט אזוי געקערעוועט די פערד, אז ער איז אריינגעפאלען מיט'ן וואגען אין גרוב ביים וועג. דער וואגען האט זיך איבערגעקעהרט און צו-דריקט יאכ'ן, ווען מ'האט איהם ארויסגענומען פון אונטער'ן וואגען איז ער שוין געווען טויט. פאגאטאוויע האט דעם טויטען קערפער אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

3

די אנטישווינדזוכט-וואך

אין לאקאל פון פוילישען האנדעלס-אנגעשטעל-טען פעראיין (פיעטריקאווער 108) וועט היינט 8 א זייגער אין אוונט פארקומען א פארלעזונג פון ד"ר שועסליק א ד. ט. שווינדזוכט און איהרע פאלגען. אריינגאנג אומזיסט.

היינט 7.18 וועט ד"ר מאגילניצקי האלטען א פארלעזונג דורך ראדיא א.ד.ט. "שווינדזוכט אין די קינדער-יאהרען".

פאליטישער פראצעס

(2) די 24-יעהריגע הינדע בעאטוס איז נעכטען געמשפט געווארען אין היגען קרייז-געריכט פאר קאמוניסטישער טעטיגקייט. זי האט זיך נישט מודה געווען. נאכ'ן אויסהערען די עדות, האט דאס גע-ריכט זי פערמשפט אויף צוויי יאהר טורמע.

שטיצט דעם „בית לחם"

צו דעם היינטיגען אפצייכנונגס-טאג (אויפרוף)

היינט קומט פאר אנ'אפצייכנונג-טאג לטובת דעם פעראיין „בית-לחם" עס איז ווינשענסווערט צו מאכען אויפמערקזאם די לאדזער יודישע בעפעל-קערונג ווי וויכטיג מען דארף אונטערשטיצען דעם פעראיין בית לחם. נישט קוקענדיג אויף דעם גרוי-סען קריזיס וואס הערשט ביי אונז אין שטאט און נישט רעכענענדיג זיך מיט דעם גרויסען דעפיציט וועלכען עס ליידט דער פעראיין „בית לחם" פיהרט ער אדורך א גרויסע טעטיגקייט: טעגליך ווערען געשפייזט איבער הונדערט יודישע ארימע קינדער פון די פאלקס-שולען. א חוץ דעם פיהרט אדורך דער פעראיין "בית לחם" א גרויסע שבת-קיך וואו עס בעקומען צו עסען איבער 120 ארימע יודען און ס'ווערט אויך ארויסגעגעבען אהיים פאר איבער 50 פאמיליעס צו עסען.

מיר האפען, דאס די לאדזער יודישע בעפעלקע-רונג וועט וויסען ווי אפצושאצען די גרויסע הייליגע אויפגאבע, וועלכע דער פעראיין בית לחם פיהרט אדורך און וועט שטיצען די טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג און פון דאמען-קאמיטעט.

מיט אכטונג

די פערוואלטונג.

צוליב טעכנישע סבות וועט דער המשך פון

די בריידער-קאמפען אין יאהר 1905

געדרוקט ווערען אין מארגענדיגען נומער

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג דאנערשטאג, דעם 11-טען דעצעמבער

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאק-ציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" — פון דעם זעלבען טאג. —

א ווינטער-פענסיאנאט

אין לאדזער סביבה

די גריפע-עפידעמיע אין לאדז האט זיך נאך נישט אפגעשטעלט. טויזענדער מענשען, וואס האבען די קראנקהייט מיטגעמאכט פיהלען זיך ביז גאר אפגעשוואכט, נישט אלעמען אבער ערלויבען די גע-שעפטען אוועקצופאהרען אין פענסיאנאטען ווייט פון לאדז.

אין דער הינזיכט איז דער בעקאנטער פענסיא-נאט פון עלבינגער אין לאסק (נעבען לאדז) וואס האט איינגעפיהרט אויך א ווינטער-סעזאן, ממש א דערלעזונג פאר'ן לאדזער, איז עס אי בעקוועם, אי גוט און מאקע א רעטונג פאר'ן געזונד.

היינט א פארלעזונג פון ה' הלל ראגאף

דעם חשובען גאסט פון אמעריקא

היינט אוונט קומט פאר אין לאקאל פון אר-בייטער-היימקעל פאלודניאווע 20 א ספעציעלע פאר-לעזונג פו ןדעם חשובען גאסט פון אמעריקא, ה' הלל ראגאף.

ה' ראגאף, וועלכער ווילט איצט אין לאדז, ספעציעל אויף צו בעקענען זיך מיט דעם יודישען לעבען אין אונזער שטאט איז איינער פון די אנגע-זעהענסטע אמעריקאנער יודישע זשורנאליסטען און שריפטשטעלער, וועלכער איז גוט בעקאנט מיט דעם יודישען לעבען אין אמעריקא. ס'וועט דעריבער זיין אינטערעסאנט אויסצוהערען א לעבעדיגען גרוס פון אמעריקא, פון דעם חשובען גאסט ה' הלל ראגאף.

גרויסער ליטעראריש-קינסטלע-רישער פריהמארגען

אין פילהארמאניע

שבת 11 א זייגער אינדערפריה קומט פאר אין פילהארמאניע א גרויסער ליטעראריש-קינסטלע-רישער פריהמארגען. נאך א גאנץ לאנגער הפסקה וועט לאדז האבען די מעגליכקייט בייצוואוינען א ריין-קינסטלערישען פריהמארגען אין וועלכען עס וועלען אנטיילנעהמען קינסטלער פון דער מאס ווי: דער בעקאנטער רעזשיסער דוד הערמאן און די בעס-טע ארטיסטען פון דער ווילנער טרופע יוסף קא-מען און דינה קעניג. דאס פראגראם איז צונויפגע-שטעלט פון ווארט-קאנצערט, רעציטאציעס, פראג-מענטען פון בעקאנטע פיעסעס א.א.וו.

די קינסטלער וועלען ארויסטרעטען אין לאדז דאס איינציגע מאל פאר זייער אוועקפאהרען אויף א גרויסען טורנע.

פאול בעראטאוו איז א נייער פרעמיערע

די גאסטראלען פון פאול בעראטאוו געהען ווייי-טער מיט א נישט-געמינערטען ערפאלג. בעראטאוו האט אויפגעלעבט דאס יודישע טעאטער און האט אנגעווארימט דאס יודישע טעאטער-פובליקום.

נאך די ערשטע פיעסעס וועט זיך בעראטאוו דעם היינטיגען פרייטאג בעווייזען אין „אייקעלע מזיק", די דאזיגע טראגי-קאמעדיע געהער צום רע-פערטואר פון דעם גרויסען קינסטלער רודאלף שילד קרויט. „אייקעלע מזיק" איז איינע פון די בעסטע ראלען פון פאול בעראטאוו.

„אררט"

די לעצטע פארשטעלונגען פון איצטיגען פרא-גראם אין „אררט" „אויפ'ן הימעל א יריד" געהען ווייטער מיט ערפאלג. אין „אררט" איז ערב יום-טוב, ווייל ס'גרייט זיך א גרויסער און רייכער דריי-טער פראגראם. די „אררט"-פריינד וועלכע האבען נאך נישט געזעהען דאס צווייטע פראגראם דאר-פען דאס טון וואס גיכער.

היינט 1 פארשטעלונג, 9.15 אוונד צו ביי-ליגע פרייזען.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג ד. 11 דעצעמבער

11,58 צייט-סיגנאל, 12,10 גראמאפאן פליטען 12,35 שול-קאנצערט, 14,00 טעאטער-און קינא קאמוניקאט, 14,30 פארלעזונג, 15,35 קאמיניקאט פון ל. א. פ. פ. 15,50 רעגירונגס - פארלעזונג, 16,15 גראמאפאן-פליטען, 17,15 פארלעזונג ווע-גען מיצקעוויטש, 17,45 סאליסטען-קאנצערט 18,45 פערשידענעס, 19,10 קאמוניקאט פון דער האנ-דעלס-קאמער אין לאדז, פראגראם אויף מארגען 19,25 גראמאפאן - פליטען, 20,00 פארלעזונג, 20,15 ראדיא טעכנישער שמועס, 20,30 לייכטע מוזיק, 21,30 אויריציע פון ווילנא, 22,15 קלא-וויר-קאנצערט פון רוזשיצקי'ס ווערק, 22.35 קאמ-סוגיקאטען, טאנץ מוזיק.

ווי האלט עס מיט׳ן קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט צווישען די יודישע עמיגראנטען אין פראנקרייך?

(וויכטיגע אויפקלערונג)

אויף א פערזאמלונג פון „יודישען קלוב פאר פרייער דיסקוסיע״ האט דער דירעקטאר פון יודישען־ארבייטס־ביורא אין פאריז ה׳ דאבין אילוסטרירט די איצטיגע שווערע לאגע פונ׳ם עמיגראנט אין פאריז אויף פאלגענדער אופן:

אין וועלכע בראנזשעס האט זיך פערערגערט די לאגע?

די עקאנאמישע לאגע אין פראנקרייך איז איצט בעדייטענד פערערגערט. די גרויסע אינדוסטריע, וועלכע האט בלויז אין דער אויטאמאבילען פאבריקאציע בעשעפטיגט 450 טויזענד ארבייטער איז איצט אינגאנצען שוואך. די האלץ־בראנזשע וואו פיל יודען זענען געווען בעשעפטיגט, די כעמישע אינדוסטריע, שניידעריי, פוטער־ווארג און מאראקינערי זענען איצט גאר שוואך. בלויז צוויי פראפעסיעס אין פראנקרייך זענען גוט, די בוי־אינדוסטריע און די באהנען־פאבריקען, אבער אין ביידע זענען בעשעפטיגט גאנץ ווייניג יודישע עמיגראנטען. אויפ׳ן ארבייטס־מארק בעווייזט זיך אנ׳ארבייטסלאזיגקייט. אמת די אפיציעלע ציפערען ווייזען ווייניג וואס, ווייל וואס בעדייטען 17 טויזענד פערעגיסטרירטע ארבייטסלאזע אין פערגלייך מיט די מיליאנען ארבייטסלאזע אין דייטשלאנד, ענגלאנד און אמעריקא? דאס רוב ארבייטסלאזע רעגיסטרירט זיך נישט אין ארבייטס ביוראס און שוין זיכער רעגיסטרירען זיך נישט די אויסלענדישע ארבייטער.

אבער דאך דארף מען אויך נישט איבערטרייבען די ארבייטסלאזיגקייט. זי איז בעדייטענד, אבער נעהמט נישט אן קיין דראהענדע, קריטישע פארמען. אבער מען דארף דאך אליין פערשטעהען, אז די ערשטע, וועלכע ליידען פון דער ארבייטסלאזיגקייט זענען קודם כל די אויסלענדער. זיי זאגט מען אב די ערשטע, און עס איז טאקע צו בעמערקען אז צווישען די אויסלענדער איז די ארבייטסלאזיגקייט פיל גרעסער, ווי צווישען דער פראנצויזישער בעפעלקערונג.

וועלען זיין בעגרענצונגען געגען אויסלענדער?

דא קומט נאך צו אויך דער פסיכאלאגישער מאמענט. מיט דער פערערגערונג פון דער עקאנאמישער לאגע ברעכט אויס א פאניק. דער דורכשניטליכער פראנצויז דערשרעקט זיך: עס איז שלעכט! און עס ווערט גלייך א פיינדליכע שטימונג געגען אויסלענדער: — זיי נעהמען צו אונזער ברויט! טייל צייטונגען האלטען נאך אונטער די שטימונג. פון פיל קלענערע שטעט ווענדען זיך די מוניציפאליטעטען צום ארבייטס און אינערן־מיניסטער מיט א ביטע צו בעגרעניצען די צאהל אויסלענדישע ארבייטער אין זייערע שטעט, ווייל עס זענען דא פראנצויזען וועלכע זענען ארבייטסלאז.

און אויך, — און דאס איז גאר וויכטיג — עס האבען זיך געווענדעט ארבייטער־סינדיקאטען, ווי דער בוי־סינדיקאט מיט א ביטע צום ארבייטס־מיניסטעריום, אז מען זאל בעגרעניצען די אויסלענדער ביז צעהן פראצענט.

די אלע מאמענטען ווירקען. מען ארבייט איצט איבער ערנסטע בעגרעניצונגען, וועלכע וואלטען שטארק אנגעריהרט אויך יודען. דאס ארבייט־מיניסטעריום האט איצט שטארק בעגרעניצט פאר פערזאנען, וועלכע זענען געקומען קיין פראנקרייך אהן רעכט צו ארבייטען.

גאר שווער זעהט אויס די פראגע פון ארבייטס קאנטראקטען אויף דער פראווינץ. איצט פראיעקטירט זיך בכלל נישט מעהר אונטערצושרייבען די קאנטראקטען פאר אויסלענדער. מען ווארט, אז א ליאדע טאג זאל דער מיניסטעריאל בעשלוס פערעפענטליכט ווערען. דאס וואלט שטארק געטראפען די אויסלענדישע ארבייטער און אין דער ערשטער רייה פיל יודישע עמיגראנטען.

וואס איז מיט ערלויבנישען אויף ארבייט?

צי זענען בלויז יודען נישט אין ארדנונג מיט זייערע פאפירען? עס איז א טעות צו מיינען. ה׳ דאבין גיט איבער א העכסט אינטערעסאנטע סטאטיסטיק. אין משך פון 1929 זענען קיין פראנקרייך געקומען 50 טויזענד ארבייטער אהן ארבייטס־פאפירען צווישען זיי 12600 איטאליענער 9000 שפאניער, 5000 בעלגיער און 3 טויזענד פוילישע, צווישען די 3000 פוילישע קען מען אלזא רעכענען א טייל יודע ןמיט פאפירען נישט אין ארדנונג מיט זייער ארבייטס־רעכט. אלזא, ווי די ציפער׳ען ווייזען דארף מען ווייט נישט גלויבען, אז די יודען זענען די איינציגע, וועלכע זענען נישט אינגאנצען אין ארדנונג מיט זייערע ארבייטס־פאפיר׳ען.

מיר זענען אינגאנצען אהנמעכטיג עפעס צו טון. מען דארף ווארענען די נייע עמיגראנטען, וועלכע גרייטען זיך צו פאהרען — נישט צו קומען! און די וועלכע זענען דא — צוהעלפען איבערזיין א שטיקעל צייט — ווייל דער קריזיס זעהט אויס, וועט לאנג נישט דויערען, כאטש קיין נביאות קען מען קיינמאל אין אזעלכע פראגען נישט זאגען.

איז פאראן א ארבייטסלאזיגקייט אין פראנקרייך?

דער בעקאנטער עמיגראציע־טוער און ביז איצטיגער פיהרער פונ׳ם פאריזער עמיגראציאנס אמט ה׳ גרינבערג גיט דאן א ברייטען איבערבליק איבער דער געשאפענער לאגע: פראנקרייך איז ביז איצט געווען דאס איינציגע געבענשטע לאנד אהן א ארבייטסלאזיגקייט.״ אין דייטשלאנד זענען דא 2 מיליאן ארבייטסלאזע, אין ענגלאנד 2 מיליאן און אין אמעריקא — 5 מיליאן!! פראנקרייך איז אין א בעזונדערער לאגע, פון איין זייט דער דעפיציטארער נאטירליכער צווואוקס פון דער בעפעלקערונג. די גרויסע נאך־מלחמה׳דיגע ענטוויקלונג פון דער פראנצויזישער אינדוסטריע און דאס גלייכגעוויכט פון דער אגריקולטור און אינדוסטריע האבען געשאפען אזא לאגע, אז פראנקרייך קען זיך אייגענטליך אליין, עקאנאמיש געניגען.

אבער דאך, דער אלגעמיינער וועלט־קריזיס האט אנגעריהרט אויך פראנקרייך. דער פראנצויזישער עקספארט האט זיך אבגעשטעלט. א טייל פון די עקספארט בראנזשעס וואו פיל יודען זענען געווען בעשעפטיגט זענען אינגאנצען פאראליזירט. דאס האט זיך אבגעשלאגען אויף דעם אלגעמיינעם צושטאנד פון לאנד און קודם כל אויף די אויסלענדער.

פראנקרייך האט איצט אנ׳ערך דריי מיליאן אויסלענדער. דאס איז נישט צו פיל פאר דער פראנצויזישער עקאנאמיק.

יודען דארפען זיך פערשפרייטען איבער דער פראווינץ

וואס שייך יודען, זענען זיי צופיל גרופירט אין צענטער, אין פאריז און אין טייל גרעסערע פראווינץ־שטעט. דער דראנג צו דער הויפט־שטאט שלאגט זיך שלעכט אב אויף דער אלגעמיינער לאגע פונ׳ם יודישען ארבייטער.

ה׳ גרינבערג איז אבער איבערצייגט, אז מען וואלט די צאהל יודישע ארבייטער אין פראנקרייך בעדארפט פונאנדערשפרייטען אויף גאנץ פראנקרייך, דאס וואלט מען געקענט טון. דער יודישער ישוב, סיי דער נייער סיי דער אלטער דארפען דערביי בייהילפיג זיין. נאר מיט זייער הילף קען מען אזא ארבייט צום גרויסען נוצען פון דער יודישער עמיגראציע דורכפיהרען. עס איז קיין ספק נישט, אז עס איז נישטא איצט קיין ארט פאר נייער עמיגראציע, אבער די וועלכע זענען דא, דארף מען שטיצען. מען דארף זיך נישט לאזען פערפיהרען פון דער פאניק און זיך שטעלען די אויפגאבע צו בעזארגען די עמיגראנטען אין די קלענערע פראנצויזישע ישובים.

פאר אנ׳איינהייטליכער יודישער קהלה

בעשלוסען פון דער רבנים־קאנפערענץ אין אלט־רומעניען; רעדוצירט סובסידיעס פאר יוד. קהלות

בוקארעשט, (יט״א) די רבנים־קאנפערענץ אין אלט־רומעניען האט שוין פערענדיגט איהרע בעראטונגען, נאכדעם ווי עס איז אנגענומען געווארען א פראטעסט־רעזאלוציע געגען ווייס־בוך, וואס שטעלט פייערליך פעסט, שטיצענדיג זיך אויפ׳ן אונערשיטערליכען רעליגיעזען גלויבען, אז ארץ־ישראל געהערט אויף אייביג צו יודען.

די קאנפערענץ האט בעשלאסען אנצוהויבען אנ׳ענערגישע אקציע געגען דער פראיעקטירטער קאלענדאר־רעפארם, ווי אויך שטיצען די „שומרי־שבת״־בעוועגונג אין רומעניען.

דער קאנגרעס האט זיך ארויסגעזאגט פאר אנ׳איינהייטליכע יודישע קהלה און געגען פערשידענע פרובען צו צוברעקלען די קהלות. די רבנים פאדערן אויספיהרען אין פולען פערנעהם דעם פראגראם פון יודישען רעליגיעזען אונטערריכט אין די פריוואטע און מלוכה׳שע שולען און אפהיטען דעם שבת־רוה פאר יודישע שילער.

אלע בעשלוסען, וואס זענען אנגענומען געווארען דורך. דער רבנים־קאנפערענץ זענען דורך דעם פארזיצער ד״ר נעמיראווער איבערגעשיקט געווארען דער רעגירונג.

בוקארעשט, (יט״א) טראץ די פילמאליגע אינטערוועגצען פו ןיודישען פארלאמענטאר־ישען־קלוב זענען די רעדוקציעס פון די מלוכה־סובווענצען פאר די יודישע קהלות געבליבען אין קראפט. די סובווענצען פאר די יודישע קהלות אין דער הויך פון 10 מיליאן לעי און פאר די יודישע שולען אין דער הויך פון 4 מיליאן לעי זענען פערקלענערט געווארען אויף 30 פראצענט. די בעשלוסען פערפליכטען אויך ביים אויספיהרען דעם בודזשעט פאר׳ן יאהר 1930. פאר׳ן יאהר 1931 דארף מען ערווארטען ווייטערע רעדוקציעס.

דערשטיקט די מאמע און אונטערגעצונדען איהר הויז

די טאכטער פער׳משפט אויף אייביגע תפיסה

דעם 29־טען אפריל ה. י. איז דאס געשעהען. אין דארף לובאשאו, לובלינער וואיעוו. איז ארום 6 פארנאכט אויסגעבראכען א שרפה. בלויז איין הייזעל האט געברענט. מען האט די שרפה פערלאשען. דאס הייזעל אבער איז געווארען פולשטענדיג פערברענט, צווישען די קויהלען האט מען געפינען ליגען טויט די 73 יעהריגע אלמנה אנטאנינא בערעז, וועלכע האט אין דעם הייזעל געוואוינט איינע אליין, מען האט אויך געפינען עטליכע העלצלעך, פון וועלכע עס האט זיך געשפירט נאפט. עס איז דעריבער געפאלען א חשד, אז עמיץ האט ערמארדעט די זקנה און כדי צו פערווישען די שפורען פון מארד — אונטערגעצינדען דאס הייזעל, די אויספארשונגס מאכט האט זיך דערוואוסט, אז די בעציהונגען צווישען דער אומגעקומענער מיט איהר טאכטער זענען געווען שלעכטע. די מאמע האט פערמאגט 25 מארג ערד, געוואוינט האבען זיי צוזאמען. די טאכטער מיט איהר מאן האבען געארבייט אויפ׳ן פעלד או ןגעצאהלט דערפאר די מוטער א קליינע פענסיע, לעצטענס האט די טאכטער אנגעהויבען פאדערען פון דער מוטער, אז זי זאל איהר אבשרייבען די ירושה, צוזאגענדיג איהר דערפאר צו פערגרעסערען די פענסיע. די מוטער אבער האט ערקלערט, אז „אויף דער ירושה מוזט איהר ווארטען ביז איך וועל שטארבען״. די בעציהונגען זענען געווארען נאכמעהר פערשארפט און די מוטער האט זיך געקויפט א הייזעל אין עק דארף או ןדארט איינזאם געוואוינט.

לכתחילה האט די טאכטער געלייקענט און בעמיהט זיך צו בעווייזען איהר אונשולד, ווערענדיג געגומען אויף א קרייץ־פערהער האט זי זיך מודה געווען און דערצעהלט, אז זונטאג דעם 29־טען אפריל איז זי געקומען צו דער מוטער 7 פריה און געבעטען זי זאל אבשרייבען די ירושה און צוריק זיך ארייינציהען צו איהר, די מוטער האט קאטעגאריש אבגעזאגט. דאמאלס האט זי זיך געווארפען אויף דער מוטער און איהר דערשטיקט. נאכ׳ן דאזיגען טהאט איז זי אוועקגעפאהרען אין שטאט אין קאשטשאל אריין. צוריקקומענדיג 5 נאכמיטאג איז זי נאכאמאל אוועק צו דער מוטער, איינגעטינקען עטליכע העלצלעך מיט נאפט און אונטערגעצינדען דאס הייזעל.

עטליכע שעה האט געדויערט דער פראצעס, דאס קרייז געריכט האט ארויסגעטראגען אנ׳אורטייל, לויט וועלכען די 45 יעהריגע פערברעכערישע טאכטער ווערט פערמשפט אויף אייביגע תפיסה.

די פערמשפטע האט דעם אורטייל אויפגענומען רוהיג.

בוכהאנדלונג בערלינסקי

נוצט אויס די געלעגענהייט!

10 בענדער אנאטאל פראנס פריהער 75 זל. יעצט נאר 25, געארג פינק מיך הונגערט אנשטאט 9 נאר 4.50 אויך קען מען בעקומען

אלע אויסגאבען פון קאאפעראטיוו ביכער, קלעצקין, קולטור ליגע, בוזא, יאטשקאוווקיס פאפולערע ביבליאטעק, גיטלין, גאלדפארב און אלע אויסלענדישע אויסגאבען, אמעריקאנער אין בערדינער אויסגאבען, א ספעציעלער אויסוואהל פון פיעסען און בילדער

צו בעקומען

אלטשטאט 12 אין הויף ביי נ. בערלינסקי

„ייווא-בלעטער״

פון יאנואר 1931 געהט ארויס דער זשורנאל „ייווא בלעטער״ חודש שריפט פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט.

שטענדיגע אפטיילונגען: פילאלאגיע (רעדאקטאר מ. וויינרייך), געשיכטע: (רעדאקטאר א. טשעריקאווער), עקאנאמיק און סטאטיסטיק (רעדאקטאר יעקב לעשטשינסקי), פסיכאלאגיע און פעדאגאגיק (רעדאקטאר ל. לעהרער), אינפארמאציעס וועגען דער ארבייט פון „ייווא״ און ייעגען אויפטועון פון דער וויסענשאפט אין אלגעמיין.

אלע מיטגלידער פון די וויסענשאפטליכע סעקציעס פון „יווא״ און א גרויסע צאהל אנדערע וויסענשאפטלער זענען שטענדיגע מיטארבייטער. פעראנטווארטליכע קאלעגיע: מ. וויינרייך, ז. קאלמאנאוויטש, ז. רייזען.

אבאנאמענטס-פרייז: אין פוילען - 25 גילדען א יאהר (איינצאהלען אויך אין ראטעס: צום 1-טען יאנואר – 10 ג׳, צום 1-טען אפריל – 7.50 ג׳, צום 1-טען סעפטעמבער – 7.50 ג׳) אין אויסלאנד – 3.50 דאלאר (אין ראטעס: צום 1-טען יאנואר – 1.50 ד׳, צום 1 טען אפריל – 1 ד׳. צום 1-טען סעפטעמבער 1 דאלאר).

פאר מיטגלידער פון געזעלשאפטען „פריינד פון ייווא״: אין פוילען 18 ג׳ (אין ראטעס: צום 1-טען יאנואר – 8 ג׳, צום 1-טען אפריל – 5 ג׳ צום 1-טען סעפטעמבער 5 ג׳) אין אויסלאנד – 2.75 דאלאר (אין ראטעס: צום 1-טען יאנואר – 1.25 ד׳ צום 1-טען אפריל – 0.75 ד׳ צום 1 טען סעפטעמבער – 0.75 ד׳).

אין איינצעלפערקויף ווערט דער זשורנאל נישט ארויסגעלאזט.

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע:

Jiwo-Bletter. Żyd. Instytut Naukowy

W. Pohulanka 18, Wilno.

פאסט-טשעק-קאנטע 81.396.

Dr. med.

B. Robinson

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

פון יודישען טעאטער

„דער פרעמדער״, דראמע אין 4 אקטען פון יעקב גארדאן.

די לעצטע פרעמיערע בארעטאוו׳ס איז געווען יעקב גארדינ׳ס דראמע „דער פרעמדער״, קיין גרויסע פראבלעמען, קיין פילאזאפישע געדאנקען, נאר א סיפור המעשה פון א יודישער פאמיליע, אין וועלכער ס׳האט געטראפען אנ׳אומגליק, ווען אנ׳איידעם נעהמט זיך אן פאר זיין שווער, וועלכע ס׳דראהט נעהרגעט צו ווערען פון פאגראמשטשיקעס. ער דערהרגעט איינעם פון זיי און געהט דערפאר אויף קאטארגע. ער ענטלויפט פון דארט און צוליב דעם קען ער נישט צווישען געבען זיין ווייב און 2 קינדער וועגען זיך אין פערלויף פון 19 יאהר. דאס ווייב, איז אגב א זעהר ליבענדע און צארטע, האט דערוויל חתונה מיט אנ׳אנדערען, אגב אויך א זעהר גוטער און ארנטליכער מענשען, וועלכער איז גוט צו איהר און צו איהרע קינדער. זיי האבען שוין איינינגע קינדער און פיהרען א פאמיליען־לעבען, וואס גליקליכער קען מען זיך נישט פארשטעלען. דעמאלט געפינט דער צובראכענער און קראנקער קאטארזשניק זיין פאמיליע. ער האט די געלעגענהייט זיך צוצוקוקען צו דעם גליקליכען לעבען און דעמאלס ענטשטעהט ביי איהם דער קאמף, צי ער זאל צוריקנעהמען זיין פרוי און קינדער, וואו זיי ווערען מוזען לעבען אין נויט, צי זאל ער זיך אפרוקען אין א זייט און לאזען זיין געליבטע פרוי און קינדער ווייטער לעבען אין גליק, ס׳איז גובר דאס צווייטע, ווען ער ווערט דערקענט — סמט זיך דער קאטארזשניק.

וואס שייך בארעטאוו׳ן אין דער דאזיגער פיעסע פעהלען אויס ווערטער צו שילדערען די אויסגעהאלטענקייט פון כאראקטער פון דעם צובראכענעם קראנקען־מענש, יעדער זשעסט, יעדער ריהר מיט די אקסלען, דאס נערוועזישע קנייטשען פון קאפעלויש הויכט מיט פערזענליכען אומגליק פון נפתלי הערץ לעווין, קיין הויכער טאן הערט זיך נישט דורך דער גאנצער פארשטעלונג, דער גרויל פון דער שטילער טראגעדיע און דעם איינזאמען מענשען איז דורך באראטאוו׳ן פערשפרייט געווארען איבער׳ן צושויער־זאל, דאס איז א רויכער עסטעטישער גענוס.

אויסגעצייכנט איז געווען קורץ אין דער ראל פון קלמן משה. א שעהן געשטאלט. א פעסט־געשטעלטער טיפ און אויסגעהאלטען ביז׳ן סוף, דאס זעלבע איז פרוי פלאום (זיין ווייב).

גרינהויז אין דער ראל פון פיניען א ביסעל שטייף און הארט, אבער פיל פערשטענדניש.

זעהר גוט פרל. פלוים (לילי) און וויינבערג (בעני).

פרוי ראזען האט זיך אין דער פיעסע דאס ערשטע מאל אין לאדז בעוויזען מיט איהר גאנצען טאלענט און מעגליכקייטען. זי האט געשאפען א פרעכטיגע געשטאלט פון דער ליבענדער יודישער פרוי, וועלכע פאלט ארונטער שטענדיג אונטער׳ן איינפלוס פון אנדערע.

י. ראנסין

אין אפגרונט

סענסאציאנעל-ערא טישער ראמאן (25

אויפ'ן טייך אין דעם טאג, צווישען אַזוי פיל שיפלעך. זענען די געזאַנגען געווען זעהר אַנגע־נעהם. איניגע, וואָס זענען געפאָהרען פון היג־טען, האָבען אויסגעשריגען בראַוואָ. און זשאַן, וועלכער האָט זיך געקוויקט מיט דעם געזאַנג פון זיין געליבטער, האָט געקראָגען אַ חשק צו קישען איהרע זאַפטיגע ליפען. גלייך ווי ער וואָלט וועלען אַריינ־נעהמען אין זיך איהר שטים.

דער געזאַנג האָט אָבער אויפגערייצט ראָזעס אייפערזוכט און זי האָט פלוצלונג אויסגעשריגען:

— גענוג צו קווימשען! איהר מיינט, אַז איהר אַמוזירט אונז מיט אייער קאַצען־מוזיק! מיר האָ־בען געהערט גענוג מוזיק. אויסער דעם איז שוין שפעט און עס איז שוין צייט, פאַני זאָל זיך אומ־קעהרען צו איהר אַרבייט.

מיט אַ בייזער מינע האָט זי געוויזען דעם נאָהענטסטען אָרט אויף אַרויסצושטייגען.

— פיהרט צו דאָס שיפעל צו יענעם אָרט, — האָט זי געזאָגט צו פאַטערן, — זיי וועלען דאָרט זיין נאָהענט צום אייזענבאַהן.

דאָס איז געווען שרעקליך פאַר אַנ'אפשיד, — אָבער די אַמאָליגע זונה האָט אַזוי איינגעוואוינט איהרע בעקאַנטע מיט איהרע קאַפריזען, אַז קיינער האָט נישט געוואַגט צו פראָטעסטירען. די יונגע פאָר איז אַרויסגעוואָרפען געוואָרען אויפ'ן ברעג. דאָס שיפעל איז ווידער אָפגעגאַנגען פון ברעג און געשרייען און געלעכטערס האָבען זיך דערהערט איבערן וואַסער.

— דו הערסט, דו הערסט, זיי לאַכען פון אונז!

— האָט פאַני געזאָגט בלאַס פון צאָרן.

איצט, ווען פאַני איז געווען אַזוי אויפגערעגט פון פערדרוס, האָט זי איהם דערצעהלט אויפ'ן וועג זאַכען, וואָס זי האָט ביז איצט פון איהם בעהאַל־טען. ראָזע האָט גאָר געוואָלט, זיי זאָלען זיך שיי־דען, ווייל זי וויל איהם פאַנגען פאַר זיך. זי האָט פאַנין צוגערעדט. זי זאָל נעהמען דעם האָלענדער. אָבער ער דאַרף וויסען, אַז פאַני ליבט איהם צו טייער, און דאָס רייצט אויף די אויסוואורף. און דאָס איז אַלץ. ווייל פאַני וויל נישט....

פאַני איז געבליבען אין מיטען. זשאַן איז גע־וואָרען זעהר בלאַס, און ער האָט געציטערט, פונקט ווי ער האָט געציטערט אין דעם אָוועגד, ווען ער האָט געלייענט איהרע בריף, וואו ער האָט געפונען דאָס צעטעלע פון עמיצען, וואָס האָט איינגעלאַדען פאַני צו זיך אין גאַרדעראָב...

— דו דאַרפסט נישט מורא האָבען! — האָט פאַני געזאָגט. — די ליבע האָט מיך אויסגעהיילט פון די שרעקליכע זאַכען. זי מיט איהר געליבטען, זיי ביידע עקלען מיך אָן.

— איך וויל נישט, דו זאָלסט ביי איהר לענגער בלייבען! — האָט זשאַן אויסגערופען מיט זיין גרוי־סער אייפערזוכט. — דאָרטען דאַרפסטו עסען צו־פיל שמוץ. דו דאַרפסט קומען צוריק און וואוינען מיט מיר; מיר וועלען זיך שוין דורכשלאָגען.

זי האָט אויף דעם פאָרשלאַג שוין לאַנג גע־וואַרט. זי האָט זיך אָבער געלאָזט בעטען, האָט איהם אָפגערעדט דערפון און האָט געזאָגט, אַז עס וועט זיין שווער צו פיהרען אַ הויז מיט דריי הונדערט פראַנק אַ חודש, און זיי וועלען זיך ווידער דאַרפען צושיידען, און דאָס שיידען זיך איז אַזוי שווער.

אויף דעם וועג צווישען די בוימער איז געווען וואו צו זעצען זיך. דאָס פאָר האָט זיך צוגעזעצט אָרעם און אָרעם און האָבען זיך צורעדט. ווי אַזוי זיי זאָלען זיך איינאָרדנען מיט זייער קליינעם פער־דינסט.

— דריי הונדערט פראַנק! — האָט זשאַן גע־זאָגט. — אָבער ווי אַזוי קענען פשוט'ע פועלים לעבען מיט ווייניגער.

— זיי וואוינען אויפ'ן לאַנד דאָס גאַנצע יאָהר.

— קענען מיר דאָס נישט טון? — איך בין נישט פערקויפט צו פאַריז.

— טאַקע! דו ווילסט טאַקע לעבען מיט מיר אויפ'ן לאַנד, מיין טייערער, מיין טייערער!

מענשען זענען דאָ פערבייגעגאַנגען, איינינע פוהרען האָבען געפיהרט לוסט־רייזענדע, און דער־פאַר האָבען זיי זיך נישט געקענט צערטלען. אָבער זיי האָבען זיך צוגעדרוקט האַרט איינער צום אַנ־דערען און זענען געזעסען שטיל, און האָבען גע־טרוימט פון די גליקליכע זומער־אָוונדען, וועלכע זיי וועלען פערברענגען אין דער שטילער פאַר־שטאָט פון פאַריז.

קאַפּיטעל אכט

די פאַמיליע

זיי האָבען זיך בעזעצט אין שאוועל ביים ברעג פון אַנ'אַלטען וואַלד, אין אַנ'אַלטער געביידע. זיי האָבען געהאַט דריי צימערן, נישט גרעסערע ווי אין פאַריז. מיט די זעלביגע מעבעל, די זעלביגע שטוהלען און נאָר פאַניס בילד, ווייל די פאָטאָ־גראַפיע פון קאסטעלעט האָט זיך צובראָכען ביים אַריבערציהען און זי איז געשטאַנען אין אַ ווינקעל צווישען בעט.

זיי האָבען איצט זעהר ווייניג גערעדט פון קאסטעלע: ווייל דע ראָנקל און די טאַנטע האָבען אויפגעהערט צו שרייבען בריף, בלויז די קינדער פלעגען איהם צושטעלען די נייעס פון דער היים. דיוואַן האָט נישט געשריבען. ווייל זי האָט וואַר־שיינליך געטראָפען, אַז די שלעכטע פרוי לעבט שוין ווידער מיט דעם יונגענמאַן, וועלכען זי האָט דערצויגען ווי איהר קינד.

צייטענווייז האָט זיך זיי געדוכט, אַז זיי לעבען נאָך אַלץ אין אַמסטערדאַם. נאָר אנשטאט די שמו־ציגע הייזער אַרום און דעם טומעל, האָבען זיי גענאָסען די שטילקייט און ריינקייט פון לאַנד, וואו עס האָבען זיך געפונען פיל בוימער און גערטנער.

באַגינען, פאַר'ן פאָהרען קיין פאַריז פלעגט זשאַן עסען אין דעם קליינעם שפייזע־זאַל, וואו עס איז געווען אַ פענסטער ענטקעגען וואַקזאַל. אין צעהן מינוט פלעגט ער קומען צום וואָקזאַל, דורך אַ בעלעבטען וועג, און ווען ער פלעגט קומען אינאָוועגט צוריק, פלעגט ער שוין געפינען דעם געגענד שטיל, איינגעוויקלט אין די שאָטענס פון וואַלד.

אַזוי גיך אָבער ווי זיי האָבען זיך אַביסעל איינ־געלעבט אין דעם געגענד און די ענטציקונג פון דעם לאַנד איז פערביי, האָט זשאַן ווידער אָנגע־פאַנגען צו ליידען פון אייפערזוכט, פאַני און ראָזע האָבען זיך געהאַט שטאַרק צוקריגט, ווען פאַני איז אַוועק פון איהר, און אין קריג האָבען זיי איינע דער צווייטער פאַר געוואָרפען אַזוי פיל זאַכען, אַז ער איז געוואָרען זעהר אומרוהיג, און ווען ער פלעגט קומען פאַרנאַכט אַ היים, פלעגט ער זיך אָפשטעלען ביים טיר און פרעגען זיך, אויב פאַני איז אַליין און צי זי איז איהם באמת געטריי.

ווען, ער פלעגט צוריק קומען, פלעגט ער זי צווינגען, זי זאָל איהם דערצעהלען אַלץ, וואָס זי האָט געטון דעם טאָג, די קלענסטע זאַך האָט זי געדאַרפט דערצעהלען. זי פלעגט איהם אויך מוד־זען זאָגען, וועגען וואָס זי טראַכט, ווייל איהם פלעגט זיך דאַכטען, אַז זי בענקט נאָך אימיצען, פון איהרע אַמאָליגע בעקאַנטע.

(פאָרטזעצונג קומט).

פערליבט זיך אין באַנדיטקע און שיסט צו זיין אייגענעם פאָטער

סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין לובלינער קרייז־געריכט

לובלין. אַ געוויסע מאַריאַ קאָזלאָווסקא 38 י. אַ. איז זיינער צייט פערמשפט געוואָרען אויף 12 יאָהר פאַר בעטייליגען זיך אין פערשידענע באַנדיטען־אָנפאַלען. אָפזיצענדיג די 12 יאָהר תפיסה איז מאַריא אַרויס אויף דער פריי און בעוויזען, אַז איהר טעמפעראמענט און שטורמישע נאַטור איז במשך די 12 יאָהר תפיסה נישט שוואַכער געוואָ־רען. זי האָט נאָך בעוויזען צו פערליבען זיך אין אַ געוויסען יונגענמאַן וולאַדיסלאַוו סמאָליק מיט וועמען זי האָט געוואוינט צוזאַמען עטליכע חדשים.

סמאַליקס פאַמיליע האָט זיך דערוואוסט אַז זייער 25־יעהריגער זוהן שטעהט אין גאָר נאָהענ־טע ליבעס־בעציהונגען מיט דער באַנדיטקע און זענען, פערשטעהט זיך, געווען דערפון שטאַרק אונצופרידען, דער יונגערמאַן איז אָבער געווען פערליבט ביז איבער די אויערען און נישט געקענט בעגרייפען, וואָס מען וויל פון איהם אינדערהיים. אַמשטאַרקסטען האָט דערפון געליטען דער פאָטער דער אַלטער סמאָליק.

דעם צווייטען טאָג פסחא 1930 האָט סמאָליק איינגעלאַדען זיין געליבטע אַהיים צו זיינע על־טערען אין העלענאָוו, הינטער לובלין. דאָס פאָרל האָט פערברענגט אין אַ בעזונדער צימער און זיך דאָרט געלאָזט וואוילגעהן. אַלע זענען אַוועק פון שטוב, געבליבען איז בלויז דער פאָטער. דאָס פאָרל האָט פון איהם פערלאַנגט געלד, כדי צו קענען קויפען נאָך בראָנפען. דער פאָטער האָט זיך נישט נאָר ענטקעגענגעשטעלט, אָנגעווידעלט דעם זוהן צוליב זיין אויסגעלאַסען לעבען, נאָר, ווען די קאָזלאָווסקא האָט זיך אַריינגעמישט און גענומען זידלען דעם אַלטען פאָטער. האָט דער לעצטער איהר דערלאַנגט אַ פאַטש, דאָס האָט שטאַרק אויפ־געבראַכט דעם פערליבטען יונגענמאַן און ער האָט געכאַפט אַ מעסער צום פאָטער, אַרויסגעשטויסען איהם אין הויז און אויסשרייענדיג צו זיין געליב־טע: „מאַניאַ, דערלאַנג נאָר דעם רעוואָלווער"! זי האָט איהם דערלאַנגט אַ רעוואָלווער און דאָס זוהנדעל האָט צוויי מאָל אויסגעשאָסען צום פאָטער זיינעם. צום גליק האָבען ביידע קוילען נישט געטראָפען.

ווייזט אויס, אַז ערשט אין אַ מינוט אַרום האָט דאָס זוהנדעל זיך אָריענטירט, וואָס ער האָט געטון און ער איז אַנטלאָפען. ביז היינט צו טאָג ווייסט מען נישט וואו ער געפינט זיך.

דאַגעגען די קאָזלאָווסקאַ איז געבליבען שטעהן אויפ'ן אָרט. פאָליציי האָט איהר אַרעסטירט און איהר פראָצעס איז פאָרגעקומען אין לובלינער קרייז־געריכט.

דאָס געריכט האָט איהר פער'משפט אויף 4 יאָהר תפיסה, זי האָט אַפּעלירט. איהר אַפּעלאַציע אָנקלאַגע איז שנעל בעטראַכט געוואָרען און דאָס אַפעלאַציע־געריכט האָט איהר פערקלענערט די שטראָף אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר.

די פער'משפט'ע האָט דעם אורטייל אָנגענו־מען און האָט שוין אָנגעהויבען אָפּקומען איהר שטראָף.

חתונה געהאַט (סקיצע)

פון ה. מיכאל

איך האָב אַלעמאָל בעוואונדערט רוט'ן ווי אַ מוסטער פון מיידעלשער דיינקייט, גראַציע און ווייבליכקייט — ווייבליכקייט אָהן אַ סוף.

אַלעמאָל איז זי געווען עלעגאַנט געקליידעט פריש, פרעהליך. נאָר דעם אמת'ן רייץ און דעם אמת'ן רייץ דעם סאַמע, זיבעטען חן פלעגט זי ערשט בעקומען, ווען זי האָט זיך געפונען צווי־שען יונגע לייט, צווישען מענער. זי פלעגט דע־מאָלסט עפּעס בעזונדערס אויפגעלעבט ווערען, אַזוי ווי אימיצער וואָלט אין איהר אַריינגעהויכט אַ נייעם שטראָם פרייד — און רוט פלעגט ווערען גוציהצנד־שעהן, ממש די שכינה רוהט אויף איהר.

— זי וויל חתונה האָבען, — פלעגט זי דע־מאָלסט טראַכטען וועגען איהר. און איינמאָל האָב איך איהר אָפען אַ זאָג געטון:

— זאָג דעם אמת, רוט, דאָס אַלעס איז דאָך פאַר זיי, פאַר די מענער, אט די גאַנצע עלעגאַנט־קייט דיינע און די פרעהליכקייט?

זי האָט זיך פערנאַנדערגעלאַכט:

— קאָמישער מענש! פאַר וועמען דען?

— פשוט, ווילסטו חתונה האָבען?

— איך וויל: — האָט רוט געענטפערט אַזוי פרוסט, ווי זי וואָלט געזאָגט, אַז זי וויל שאָ־קאָלאַד.

איך האָב געקוקט אויף איהר מיט התפעלות, דאָס איז געווען אַ בלימעל אַ רייפס, אַ פרי אַ בענוג־צייטיגע... שוין־זשע טאַקע אַ בענוג־צייטיגע?

— א'ז נישט צו־פריה, רוט? — האָב איך זי געפרעגט. — די הייראַט, פערשטעהסטו מיך, איז...

— כ'חיים, כ'ווייס, — האָט מיך רוט איבער־געשלאָגען — שרעקט נישט די גענז, איך בעט אייך!

און איהרע אויגען האָבען שעלמיש געלאַכט.

זי האָט געזעהען פאַר זיך דאָס צוקונפטיגע פער־הייראַטע לעבען איהרס, ווי אָט דאָ, אויף דער ראָלאַניע פון איהר קליין הענטעל: קודם־כל „איהם" — אַ צויבערליכען בילד שעהנעם יונגערמאַן; דער־נאָך — אַ זיס, ווי אַ מלאכ'ל, שטענדיג ראָזאָווע און שטענדיג שמייכלענדיג קינד; — ווייטער — די גאַנצע צוקונפטיגע אויסשטאַטונג איהרע, מיט די טעפּיכער און מיט די ווייכע פלושענע שטוהלען און מיט אַ קליינינקער צויבערליכער קיך, אויסגע־שפּרייט מיט פראַכטפולען ליגאַלעאום.

אין אַ יאָהר אַרום בין איך געווען אַנ'אונ־טערפיהרער אויף איהר חתונה. איהר גליקליך פנים'על האָט זיך אַלע ווייל‍ע אומגעווענדעט צו „איהם". ער איז נישט געווען אַזאַ בילד־שעהנער, ווי רוט האָט זיך פאָרגעשטעלט; מיט גאָלדענע ברילען, זעהר נעט אָנגעטון, אַ גאַנץ אַנשטענדי־גער, העפליכער יונגערמאַן. — און דאָס איבעריגע האָט שוין צוגעגעבען רוט'ס פאַנטאַזיע.

— נו, אָט, אָרעקגעפלויגען אונזער פייגעלע,

— האָב איך מיך אָנגערופען צו איהר חבר'טעס נאָך דער חופה, ווען אַלע געסט זענען שוין צו־גאַנגען.

זיי, די חבר'טעס, האָבען אומעטיג אָפּגע־זיפצט. זיי האָבען אויך געוואָלט חתונה־האָבען.

רוט האָט נאָך דער חתונה גענומען פיהרען אַ לעבען פון אַנ'אמת'ער באַלעבאָסטע.

„נו, הייסט עס, אַלץ איז אין אָרדנונג", — האָב איך געטראַכט, — „די קנאָספּע האָט זיך צו־עפענט און איצט בליהט דאָס בלימעל מיט פולער בליהונג".

אָבער ווי ערשטוינט בין איך געווען, ווען איך האָב זי, שפעטער מיט צוויי יאָהר, ווידער בעגעגענט.

— וואָס איז מיט דיר, רוט?

— וואָס איז דען? — האָט זי געפרעגט.

— עפּעס... איך ווייס נישט... — האָב איך מיך פערהאַקט. מיר האָט זיך געוואָלט זאָגען: „דו ביסט עפּעס אָפגעבליאַקעוועט געוואָרען".

זי האָט אַ שמייכעל געטון, נאָר אויך דער שמייכעל איז געווען אַ נייער — נישט א שעלמי־שער, נאָר אַ אומצופיגער, עפּעס אַ ווייזער, נישט קיין יונגער שמייכעל. אויך די וואוינונג איהרע האָט פערלוירען דעם גלאַנץ, ווי רוט אַליין. די טעפּיכער — אָפגעטראָגען; דער ליגאַלעאום — אָפּ־געריבען. פון שלאָף־צימער האָט זיך דערהערט אַ פּישטשען פון אַ קינד. רוט איז אַוועק צו איהם, איך — נאָך איהר. איך האָב געזעהן, ווי זי האָט גענומען אַ גומענע ליאַלקע און אַפּאַטיש געטריי־סעלט מיט איהר איבער'ן וויגעלע, כדי דאָס קינד זאָל ענטשוויגען ווערען דערנאָך האָט זי איהם אַריינגעשטופּט אַ ליידיג פלעשעל צום זויגען...

— רוט! — האָב איך אַ מאַך געטון אַנ'ער־שטוינטער.

— וואָס?

איך האָב איהר געוואָלט זאָגען, אַז אַמאָל פלעגט זי גיטלען קוקען מיט מעהר פרייד, ווי זי האָט וואָס איצטער איהר אייגען קינד. איך האָב דאָס אָבער נישט געזאָגט, בלויז — געקוקט.

פויל, פאַמעליך, אָהן אימפעט האָט זיך רוט בעוועגט.

— מיר וועלען טרינקען טיי אָט דאָ — האָט זי געזאָגט — מיר האָט צוגעגעסען אונזער קיך...

ענדליך האָב איך געכאַפּט דאָס אמת'דיגע וואָרט: צוגעגעסען!

רוט'ן האָט זיך צוגעגעסען דאָס פערהייראַטע לעבען. אויפ'ן דזשענטעלמאַן מיט די גאָלדענע ברילען האָט זי זיך קיין איינציג מאָל נישט אומ־געקוקט פאַר'ן גאַנצען אָוונד. זי האָט אַפילו נישט געענטפערט אויף עפּעס אַ פראַגע זיינע, אפשר האָט זי נישט געהערט?

מיר האָט גענומען וועה־טאָן דאָס האַרץ פאַר אונזער פרעהליכער רוט. פאַר דעם בלימעל, וואָס איז פערוויאַנעט געוואָרען, איידער עס האָט זיך צובליהט.

— זאָג מיר נאָר, רוט, — האָב איך זי אַ זאָג געטון, האָט מיך פאַסירט עפּעס?

— כ'לעבען, ס'האָט נישט פאַסירט גאָרנישט.

— האָט זי זיך אָפּגערופען אין אַנ'אויפריכטיגען טאָן.

— וואָס־זשע דען ביזטו... אוּ?..

— אַזוי וואָס?

— אַ לאַנגווייליגע...

— ווייל... ס'איז לאַנגווייליג.

— פריהער האָסטו אַזוי קיינמאָל נישט גע־רעדט...

— הער אויס, רוט! דו ביזט אַ מוטער, דו ביזט אַ ווייב, דו נויטיגסט זיך נישט אין קיין זאַך.

— וואָס־זשע נאָך פעהלט דיר?

רוט האָט אויפמערקזאַם אַ קוק געטון אויף מיר און ערנסט אַרויסגערעדט!

— פרייד...

— הייסט עס, אַז עפּעס איז נישט אַזוי... האָב איך זיך אָפּגערופען.

רוט האָט אַ זיפץ געטון:

— יאָ, עפּעס איז נישט אַזוי... ווי קום איך צו וויסען? איהר געדענקט ספּראַ פרעהליכע איך בין געווען און... ס'שרא נאַרישע?

און אויפגעלעבט געוואָרען, האָט זי גענו־מען רעדען פון יענער צייט, ווען זי איז נאָך נישט געווען פערהייראַט, דערמאַנענדיג זיך אָן אַלע קלענסטע איינצעלהייטען פון איהר מיידעלשען לעבען.

— דיינע חבר'טעס האָבען דיך מקנא געווען

— האָב איך זיי געזאָגט.

— זאָגט זיי, זיי זאָלען זיך נישט איילען — האָט זי געענטפערט, פערקרימענדיג דאָס מויל, ווי זי וואָלט זיך געקליבען יפערנאַנדערצוויינען זיך.

אוועקגעהענדיג פון איהר, האָב איך אויפ־מערקזאַם אַ קוק געטון אויף איהר מאַן: ער איז געווען זעהר נעט אָנגעטון, גאַנץ אַנשטענדיג, העפ־ליך, נאָר די פאַנטאַזיע איהרע האָט איצט צו איהם שוין מעהר נישט צוגעגעבען גאָרנישט.

מיט אַ שווער געמיט האָב איך מיר אָפּגעזע־גענט מיט איהר.

קינא = טעאטער
STYLOWY
(dawniej „ŚWIT")
POMORSKA 89.

הייבט אויך פאלגענדע טעג!
די דאמע אין פורפור
מיטרייסענדע ליבעס-דראמע, וואס איז שטארקער פון שנאה און טויט, אויפ'ן גרונד פון דער רעוואלוציע א. ג.
די לעצטע מינוטען פון צארעש! איבערקערעניש אין ... לאנד! ריהרענדע רעוואלוציע-סצענעס! :—: צום דאזיגען בילד איז אנגאזשירט געווארען א רוסי-שער כאר אונטער דער לייט. פון ס. לעוויטין. דער זאל איז גוט בעהייצט. אנהייב 5.30 נ"מ. שבת און זונטאג 3 נ"מ. לעצטער סעאנס 9.30 אווענד
מיט Lya de Putti
Don Alvarado
i Warner Oland

קינא = טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! פרעכטיגע פרעמיערע!
הערצער = מעלאדיע
וואונדערשעהנער ליבעס-פילם פון דער אונגארישער וויסטע, וואס ריהרט ביז צו דער טיפעניש. נשמה פון א דארפיש מיידעל, וועלכע — איז פערליבט אין א מיליטער-מאן. —
אין די הויפט-ראלען:
DITA PARLO i WILLY FRITSCH
אויסערן פראגראם: „די מלחמה הינטער ווארשא"
פערשטארקטער ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי.
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א טעפער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעל גומעניע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דיטשען פראפעסאר-דאקטאר ... בעזונדערן זיכער דעם ערפאלג און געפעהרליכסטען

בלויז אויך פאר הויקערס ... מיט הייל-גארסעטען און אפארטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטש-פיס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענט, גוטע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע ארעמע.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענט.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter
בעמערקונג: דאס ערוועהנטע ארטשיינען פון די קראנקע איז אנגעוויזען געווארען פון ... אנגעזעהענע פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארנאנט, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אייך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.
דעם געעהרטען ספעציאל. ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען אינסטיטוט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראגא II שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין הייסע דאנקבארקייט פאר זיין אנלעגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארסעט פון מיין טאכטער, וועלכער האט מיך אויסגעהיילט געענצליך. ס'האט מיר נעדראהט צו פלאצען דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט.
Dr. **M. Morgenroth**, sędzia apelacyjny.

קויפט
„MITOL"
צולאזן עס אין וואסער, בערשט אויס דעם שמוציגען אנצוג, און די וועסט האבען
א נייעם אנצוג!
איין שאכטעל „MI TOL" פאר 1.50 זל. איז א גאנצע כעמישע וועשעריי ביי זיך אינדערהיים.
„MITOL" פרישט אויף דעם גאנצען שמאך, לעבט אויף דעם פריהערדיגען אויסזעהן, בעווייזט אלערליי פלעקער. צו בעקומען איבעראל.

Dr. med.
J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער. איינגע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע שטערונגען, ווי: קלומפוס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע עקסטרעמ. א. ז. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמ.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אווענד.

Dr. med.
M. LERNER
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 113-09
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
ציריסגעקעהרט
הויט און מענערישע קראנקה. רענטגען און ליכטהיילאינגסט. נעמט אן פון 4—7 אווענד

וועבנעריז כירורגישע קליניק
„SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאלסט נאר קומען אין ביורא
פון ד. מאנעלא
וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאניעס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוישאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

לעטשניצע זגערזשער 17
טעלעפ. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. 1—2 נאכמ.
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקהייטען 12—2 נאכמ.
ד"ר מ. קאנטאר כירורג ½4—½5, יו"ט 1—2
ד"ר פאפיערני אקושער און פרויען-קראנקה. ½11—1 נאכמ.
ד"ר ראפאלסקי אויערן, נאז-און האלז-קראנקה. ½10—½11, 2—3 און 6—7 נאכמ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-דאקטאר 11—12, 4—5 נ"מ
ד"ר רוזשאנער מענער. און הויט קראנקה. 1—2 נאכמ.
ד"ר ווינבערג אינערל. קראנקה. 1—2, 6—7 נאכמ.
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט 3—7 נאכמ.
ד"ר סטופעל רענטגען-קאבינעט 12—2, 4—6 נאכמ.
וועגעראלאגישע קאבינעט: טעטיג טעגליך פון 1-2 נאכמ.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
אושעושינער 11, טעלעפאן 3763
נעמען אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר איפיך גשו. האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד"ר קפרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און מענער.קר.	11½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—5
ד"ר שפירלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	3½—4½

רענטגען-שטראהלען, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. וו. ... קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל. אינהאלאציע, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף ... אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט.
ד"ר לאזשי נסכי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קונסטליכע ציינער, קראנקען, סאטען א.א.וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

לאנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאר
ערטיילט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים.
ב. מאז, 10 פיעטריקאווער 10

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט די ה"ה פריזירערס, אז די פרייזען פון
= קעלנישע =
און בלומען=וואסערן
זיינען בעדייטענד ביליגער געווארן
איך בעזיץ אויך א גרויסען אויסוואהל פון
פלאמיין- און שטאהל=ווארע
צו פאבריקס-פרייזען.
גינסטיגע קויפס-בעדינגונגען.
דאס בעזוכען מיין געשעפט איז אהן קויפס-צוואנג.
מיט אכטונג
PERFUMERJA
J. DRUKIER
Zawadzka 5, tel. 175-92

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בעקאנט מיינער נ' קונדשאפט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט האב איך געעפענט אן'אפטיילונג פון מיין לאנג-עגזיסטירענד
ביורא=ב'טשרפטן פל. וואלנאשטשי 3
(פארטער, רעכטס)
וואו עס ווערען פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט אלע ארט ביטעס אין פערשידענע אומשטענדען, ווי אויך קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס, אדוואקאניעס אויף פארטשטעק דאכאדאווי, אויסקויף פון פאטענטען.
בעמערקונג: פערשידענע עצות ווענען פאדאטקאווע ספראוועס ווי אויך אנדערע פראגען ווערען ערטיילט דורך א ספעציעלען גוט בעקאנטען יוריסט.
מיט אכטונג
Sz. Hochberg, Pl. Wolności 3. tel. 216-58

דראט-צוימען
געפלאכטענע, געשווייסטע, געלעכערטע, ראביץ-געוועבען אין אלע סארטען עמפפעהלט צו ביליגע פרייזען
RUDOLF JUNG
Łódź, Wólczańska 151, telefon 128-97

א מעקלער
פון וואוינונגען און פון געוועלבער וואוינט אין באלוט קרוטקא גאס 13 פראנט, 1 שטאק, וו. 4
פיטלאוויטש.

א שותף
צו א גוט איינגעפיהרטע געשעפט מיט 15 ביז 20 טויזענד זל. ווערט געזוכט. אפערטען אונטער „זיכערע פרנסה" אבצוגעבען אין אדמ. פון דער צייטונג. כל הקודם זוכה!

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
בעהמט ווידער אן
אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

Dr. med.
A. Landkof
פאלודניאווא 15
טעל. 138-34
אינערליכע און קינדער קראנקהייטען
נעמט אן פון 2-3 און 7-8 אוו.

Dr. N. HALTRECHT
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנק.
נעמט א' פון 8 ביז 9 פריה פון 12—3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אווענד.
זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Lekarz-dentysta
Stanisław Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
נעמט אן פון 10—2 נאכמ. און פון 4—7 אווענד

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען=פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
... דער שטאט 50 פראצ. טייערע. אויסל. 100 פראצ. טייערע. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Ka...
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 27.